



dása gyógyulásukhoz elengedhetetlen s a különböző fertőző kenőcsök helyett a sebeket megtisztítva, forró borral, tehát alkohollal kezelték. Hiába hirdette Theodor, hogy „Isten nem merítette ki teremtő erejét, amikor Galenust alkotta“, a két fölfedező halála után az orvosok az ókor nagy doktorának varázsa alatt visszatértek a régi sebkezeléshez. Még Darwin kiválasztási elmélete, amely ellen még ma is a legelkeseredettebb majompörök folynak, sem volt új. Már Lucretiusnál olvasható, hogy a mai állatfajokat csak ravaszáguk, erejük és gyorsaságuk tartotta fenn s mikor Plutarchost megkérdezték: miért oly gyorslábuak a lovak, amelyeket a farkasok üldöznek, azt felelte: „mert a lassukat utólérték és fölfalták“. Jellegzetesen ismétlődnek a találmányok történetében ama közismert tények, hogy a normannok őszázzal Columbus előtt fölfedezték Amerikát, a kínaiak az angolokat és németeket megelőzve a kőzetet, a puskaport és könyvnyomtatást.

Látnivaló tehát, hogy valóban nincs új a nap alatt. Tarde répétition universelle-je (egyetemes ismétlés), mint szociológiai törvény a gondolatokban is érvényesül. És mégis, mikor valami igazán új akad, éppen azok szegülnek leghevesebben ellene, akiknek hivatászerű kötelessége volna, hogy az újért lelkesedjenek: a tudósok. Különösen pedig azoknak a céhszerű egyesülései, az egyetemek és akadémiák. Ugyanazok az u. n. kutatók, akiknek kejes vonaglás rezdül végig, ha egy föniciai ékirásból egy törzsfő nevének új változatát sikerült kibetűzni vagy a szunyog ballabán idegében új csavarodást fedeztek fel, a legmakacsabb harcot folytatják minden igazán új találmány vagy gondolat ellen. Anatole France szerint a fidszik megölik elagott szüleit, hogy ily módon megkönnyítsék a fejlődést, mi pedig akadémiákat alapítunk, hogy meglássuk menetét. Börne írja, hogy „amióta Archimedes fölfedezésének öröme száz ökröt áldozott az isteneknek“ s bizonyára ez az oka, hogy újabb néha megfordítva egy ökrök száz új igazság esik áldozatul.

Midőn a spanyol kormány 1760-ban el akarta rendelni az uccák sóprését, a madridi egyetem orvoskara tiltakozott ez ellen, mert éppen az uccák kipárolgása paralizálja a levegő egészségtelen tulajdonságait. A szalamankai egyetem 18. században ép úgy nem volt szabad Newton nehézkedési törvényét tanítani, mint a vékeringést, a párizsi egyetem még a 18. század végén tiltakozott nemcsak a himlőoltás és a narkózis ellen, hanem az ellen is, hogy az orvosok az ósi szokástól eltérően öszvér helyett lóháton látogassák betegeiket. Ugyanez az egyetem néhány évtizeddel később kigunyolta Aragót, amikor ez a villamos táviró problémáját napirendre kívánta tüzetni. Amikor Dr. W. T. Morton, bostoni fogorvos, az étherélesztelenítést fölfedezte, nemcsak szaktársai üldözték, hanem az egyház is, amely a fájdalmat az erendő bűn következményeinek tartotta és egy lelkész azt írta, hogy „az éther sátán családja“, amely megfosztja istent a fájdalomtól, a léleknek a mélységből, feltörő segélykiáltásaitól.

Ezek után azon se csodálkozhatunk, ha liberális londoni egyetem még a kilencvenes években sem volt hajlandó Herbert Spencer munkáit könyvtárába bebocsátani és kevésbé liberális budapesti ma sem hajlandó a szociológiát tudományának elismerni, noha az összes amerikai és angol egyetemen tanítják. Heine szerint a göttingeni egyetemen a pedellusok ügyelnek, nehogy valamely spekuláló magántanár új eszméket csempészzen be, amelyeknek Göttingen előtt még néhány évtizedig vesztézában kell maradni.

Nincsen találmány, nincsen új gondolat, amelyet az egyetemek és akadémiák mozdítottak volna elő, de alig van olyan amely ellen a legelkeseredettebb harcot ne folytatták volna, mint a hatalmon lévő osztályoknak hü szövetségei és zsoldosai. Ennek oka, a kicsinyes önző érdeken fölül, a gondolat telítettsége és saját eszméiknek túlzott értékelése.

De nem csupán a tudományos testületek idegenkednek az újítól, hanem az igazán nagy embereknek is számos példájával találkozunk, aki újító léteire másnak más újításával szemben bizalmatlan. Lord Bacon kinevette Kopernikust, Voltaire tagadta a fossziliák létét. Darwin és Virchow a hipnotizmust, Laplace akadémikus társainak lelkes helyesléssel foglalt állást a meteorok feltevése ellen,

mondván, hogy az égből nem hullhatnak kövek, minthogy az égből nincsenek kövek. Oly nagy tudós, mint Sir Humphry Davy, a hőelmélet forradalmárja, szánakozó mosollyal fogadta azt a gondolatot, hogy London uccáit valamikor gázzal fogják világítani, úgy, hogy nem meglepő, ha a Kölnische Zeitung még 1828 áprilisában azzal érvelt az uccák gázvilágítása ellen, hogy helytelen volna, ha az éjjel, amelyet Isten sötétnek teremtett, nappallá változtatnák. Napolen hallani nem akart a gőzhajóról, Rossini és Flaubert undorodott a vasutól, amelyet Thiers ostoba játékszernek nevezett és

amelyről III. Frigyes Vilmos azt írta egy engedélyezési kérvény szelére: „En ugyan semmi előnyt nem látok abban, ha valaki egy órával korábban ér Postdamba.“ Még a filozófiában forradalmár Schopenhauer is annyira gyűlölte a politikai újítást, hogy vagyonát azokra a katonákra hagyta, akik a 48-as szabadságharc ellen küzdöttek. Jean Baptiste Biot, XIX. század első felének leghíresebb francia fizikusa, hevesen szállt szembe a fény rezgési elméletével. Quatrefages, a nagy anatómus és etnológus, még a 70-es években a legelkeseredettebb harcot folytatta Darwin ellen.

Launhardt, a hannoveri műegyetemen a vasutépítés tanára, akinek utolsó munkája — Am sauisenden Webstuhl der Zeit jellemző címmel — 1900-ban jelent meg, óva intette hallgatóit, hogy az autómobil feltalálásának reménytelen problémájával foglalkozzanak. És így folytathatnám a végtelenig, mert Jézus és Galilei óta minden új igazságnak közönségsorsa, hogy mint eretnekség születik s mint babona hal meg és azok, akik a babonát még igazság korában ismerték meg, mindig hajlandók azt az új igazsággal szembeellenesíteni, amely számukra eretnekséget jelent.

## Lezajlott a Zsidó Párt nagyváradi vezetőségi ülése

Erdélyes szervezési munka beindítását, jogvédő és tanulmányi bizottságok felállítását határozta el az értekezlet

### Márciusban lesz a Zsidó Párt erdélyi konferenciája Nagyváradon

Oradea-Nagyvárad, január 18. (Az Uj Kelet tudósítójától). Az Országos Zsidó Párt erdélyi vezetősége vasárnap délelőtt tízenegy órakor a nagyváradi Kishitelbank helyiségében ülést tartott, amelyen Erdély csaknem valamennyi megyéjének kiküldötti megjelentek, hogy a párt további szervezésének feladatait megvitassák és a március első felében ugyancsak Nagyváradon összehívó országos konferenciát előkészítsék.

A vezetőségi ülést dr. Fischer József országgyűlési képviselő, a Zsidó Párt erdélyi elnöke nyitotta meg, majd átadta a szót Jámor Ferenc főtitkárnak, aki beszámolt a párt szervezeti és pénzügyi helyzetéről. Utána dr. Klein Miksa, a párt erdélyi ügyvezető elnöke tartott magvas referátumot a párt élet aktiválásáról, majd a párt ideiglenes költségvetésének előterjesztése után dr. Bárdos Imre hosszabb beszédben fejtegette, hogy a mai gazdasági válságban a párt működésének sulypontját az aktív városi politikára kell fektetni és pontokba foglalja össze azokat a legsürgősebb feladatokat, amelyek a városi politika terén a nagyváradi, illetőleg a bihari megyei szervezetre várnak.

#### A szervezés fontossága

Dr. Klein Ernő (Nagyvárad) a pártélet kiépítésének szükségességéről beszélt, hangsúlyozta, hogy a párt legfontosabb feladata a zsidó tömegekkel való eleven kontaktus megteremtése, aminek egyetlen útja, sorozatos gyűlések tarása a templomokban és klubhelyiségekben. Majd a zsidó sajtó fontosságáról beszélt.

Dr. Borgida József (Szatmár) a szervezeti problémákhoz szótolt hozzá és azt kívánta, hogy a központ rendelje el, hogy minden megyei tagozat három héten belül készítse el a zsidóság kataszterét és szoltsion fel minden nagyokru zsidót a pártba való belépésre.

Kesztenbaum Miksa (Nagyvárad) javaslatot terjeszt elő arra vonatkozólag, hogy a Zsidó Párt várospolitikáját központi irányításnak rendeljék alá, mert ebben látja egyedüli zálogát annak, hogy a személyi torzalkodások elkerülhetők lesznek.

#### Kik lehetnek tagjai a Zsidó Pártnak

Dr. Ligeti Sámuel (Temesvár) bejelentte, hogy Temes-Torontál és az egész Bánát szívesen fogadja a Zsidó Párt mellett áll. A bányász tagozatok nem akarnak a központtal sem anyagi, sem erkölcsi kérdésekben alkudozni, vita nélkül tesznek eleget a központ anyagi és szervezeti felhívásainak.

Annak kidomborítására, hogy a Zsidó Párt valóban átfogó kerete az országban élő zsidóknak, az ideiglenes alkotmány 13-ik paragrafusát oda kívánja módosítani, hogy „az Országos Zsidó Pártnak tagja lehet minden nagyokru zsidó nő és férfi, aki akár népi, akár bármilyen más alapon a zsidósághoz tartozónak vallja magát és nem tagja más politikai pártnak“. Az kívánsága, hogy a párt erdélyi konferenciája ezt a fogalmazást, amely meg fog dönteni a Zsidó Párttal szemben minden zsidó oldalról számba jöhető nehézséget, mint az erdélyi párt kívánságát terjesszék az országos kongresszus elé, amely hivatva lesz ezt a paragrafust a párt végleges alkotmányába beleiktatni.

Dr. Ligeti Sámuel nagyhatású felszólalását az összes jelenlevők lelkes helyesléssel fogadták.

Dr. Nöbel Sándor (Temesvár) szuggesztív erejű szavakban vázolja fel a bányász párttagozatok eddigi teljesítményeit és rámutat arra, hogy ugyanezt az eredményt lehet elérni egészen csekély áldozatkésséggel és munkával valamennyi megyében.

#### Jogvédelem és gazdasági problémák

Mittelmann Jakab (Nagyvárad) szívesen fogadja azt a leckét, amely a nagyváradi szervezetet az egyes szónokok részéről érte. Kifejti azokat a speciális okokat, amelyek a nagyváradi szervezési munkát megnehezítik, ugyanakkor bejelenti, hogy a legközelebbi napokban a nagyváradi szervezet beindítja a legintenzívebb tagszerző akciót.

Dr. Weinberger Manó (Dés) a szamosmegyei tagozat eredményes munkájáról referál és a tagozat részéről bejelenti a költségvetés és a szervezési program maradványainak elfogadását.

Dr. Váradi Ödön (Nagyvárad) az értekezlet tudomására hozza, hogy a bihari megyei szervezet megalakította a jogvédő irodát, amelynek tagjai a párt nevében, minden egyéni és kollektív zsidó sérelemben megfelelő módon intervénálnak, majd azt kívánja, hogy a párt foglalkozzék a gazdasági kérdésekkel.

Dr. Marton Ernő (Kolozsvár) hangsúlyozza, hogy minden politikai pártnak, de

## Dr. Fischer József beszámoló a Parlament Klub működéséről

Ezután dr. Fischer József tartotta meg feszült figyelem közepette rendkívül érdekes és közel egy órát tartó beszámolóját a Zsidó Parlament Klub tevékenységéről. Vázolta mindenekelőtt a zsidó képviselők nehéz helyzetét a mai parlamentben, majd sorra ismertette azokat az akciókat, amelyeket a Zsidó Parlament Klub az állampolgársági, a hitközségi és iskolaügyi szubvenciók, valamint a mezőgazdasági adósságok konvertálása ügyében egyéni és kollektív zsidó sérelem ügyében eljárta és sohasem voltak tekintettel a jogaikban megbántottak pártállására. Különös figyelmet fordított a Zsidó Parlament Klub a máramarosi zsidóság problémáira, amelyek tekintetében állandó tárgyalásokat folytat a kormányval. Meggyőződése szerint a máramarosi zsidóság nyomorán csak egy kitelepítési akció segíthet. Kéri az erdélyi tartományi vezetőséget is, hogy ugyancsak intenzi-

elsősorban a Zsidó Pártnak szüksége van megfelelő szellemi alépitményre, mert csakis ennek segítségével lehet a tömegeket politikai érettségre nevelni. Javasolja, hogy úgy az orságrészi központ, mint a megyei szervezetek mellett tanulmányi bizottságok alakuljanak, amelyek hivatva lesznek feldolgozni és nyilvános vita tárgyává tenni a Zsidó Párt összes elméleti és gyakorlati problémáit. A szervezeti kérdést illetően kifejti, hogy a szervezési munkálatoknak párhuzamosan kell alulról felfelé és felülről lefelé megtörténniük. A pártvezetés költségeit, legalább az első időkben, a párt vezető tagjainak kell viselniük.

Leitmann Dezső vázolja a nagyváradi és bihari megyei pártvezetés eddigi munkásságát, majd Blum Zsigmond bejelenti, hogy dr. Manfred Reifer országgyűlési képviselőt a február 9-én tartandó pártgyűlésre meghívták Nagyváradra.

Dr. Klein Ernő konkrét indítványt tesz arra vonatkozólag, hogy a fontosabb vidéki centrumokat bizza meg a pártközpont nemcsak a megye, hanem a hozzájuk tartozó körzetek megszervezésével is.

A vezetőségi ülés az összes előterjesztett indítványokat egyhangulag elfogadta és kimondotta, hogy az Országos Zsidó Párt erdélyi konferenciája legkésőbb március 15-ig Nagyváradon fog összehívni.

ven foglalkozzék a máramarosi zsidóság égető kérdéseivel. Végül bejelentette, hogy a Zsidó Parlament Klub nem fog nyugodni mindaddig, amíg a sorocai események bűnösei el nem veszik méltó büntetésüket.

Dr. Marton Ernő indítványára a vezetőségi ülés meleg lelkesedés közében mondotta ki, hogy átiratban üdvözi dr. Fischer Tivadart, az Országos Zsidó Párt elnökét, ötvenedik születésnapja alkalmából.

Dr. Borgida József indítványára a vezetőségi ülés jegyzőkönyvileg bélyegzővel meg a sorocai embermészárlást.

A nagyváradi vezetőségi ülés a legszébb auspiciummokkal zárult és újabb bizottságát adta annak, hogy ha a párt helyi vezetői fegyelmettel teljesítik kötelességüket, úgy a zsidó tömegek egyenesen sorakoznak fel a párt mögé és öntudatosan teljesítik kötelességüket a párt követelményeivel szemben.

## Utolsó lehetőség! Vissza nem térő alkalom! Egymillió forintnyeremény

Harminc darab háromezres  
tíz darab tízezes,  
öt darab húszezres

Ötszáz darab kisebb összegű,  
tíz darab ötezes,  
két ötvézes

nagy nyeremény.

## Református Kórházorsjáték !!!

Ez az utolsó magánorsjáték, amelyre még engedélyt bocsátott ki a román állam. Sietve vegyen tehát sorsjegyet a Református Kórházorsjáték január 20-i húzására. Sorsjegyiroda: Cluj-Ko lozsvár, Strada Bratianu 51. szám.

### Huzás január 20-án!

## Stere Beszámoló

### A beszámoló

Bucuresti-Bukares Uj Kelet tud.) Argecsön-utja, a rigai orléások kimenetele eltérőben a sorocai drámák. A főváros várja borra oszlova várja mentálja az eseményes sajtó fájdalomvéres sortűz után és valóban a szigorú szabályok azonban nem hat ifjú holtteste elversul" és ennek töké, az „Ordinea“ hűrnek a grancsárok kényszerű kötelességek hangon és akik igazságot követett hátrér drámábanál lévő Izidorok, S. kezeiket tördelik, mi zsidónak nem s Dnyeszteren... Igy földi lapok, sajtóirottottan várják a frissenkedve csóválják mas, rettenetes...

Abban az összes értenek, hogy ez a biában fordulhatott kemény és kegyetlen. Beszárabia ügyének Constantine Stere, a ugyancsak Sorocából roshan nőtt fel, am most a hat fiatal tük az Esplanade hoz szort, hogy megkérdezik ő a történekről. tribun pizsamában üdeire meleg takaró fájdalmak kinnózzak. kéziratos, felbontott lek. Bizalmasan mut urra:

— Ez itt a testvéfiam. Nyugodtan beszél mintha négyezemközt — Erdélyi zsidóság hez — egyik nagy Eppen ezért kérjük a sorocai események hogy ez a mézárálás rokat okoz az ország amikor megneemtám és kölcsönről tárgya földön? Lehetséges-e ilyen önkényesen mitől?

### „Beszárabia

Stere felugrik helyre esik. A professzor könyveket, leveleket és szinte szenvedé szol:

— Miért éppen er tudja, hogy Beszárab fájdalmam... ha ez szol, én is gyászolok új keletű. Évek óta dik el az ég Beszárab nem is tud meghatni fiatal lélek elmúlása gen hozzáadettek bhez. Vagy nem emlé hadnagy önkényesség biaiak, a saját bört Sorocában nem törté ami már évek óta végebe ebben az ors bia évek óta folyót sirat. Fenevadak ura rencsétlen országos Elhallgat. Kinos, f egy pillanattig a sz verejetekező homloká lippikáját a beszár

### A beszámoló

— Alárendelt ti garázdálkodhatnak, nak... Amikor nemr nehézségek közé ker egyszerű csendőri ki egy bankból. Ent dem, honnan lehet e nek másfélmillió lej

# Stere professzor megkapó vallomása Beszarábiáról, az „elsodort tartományról” és a sorocai vérengzésről

### A beszarábiai kommunizmus: legenda. A közigazgatás provokálja a lakosságot

Bucuresti-Bukarest január 18. (Az Uj Kelet tud.) Argetoianu párizsi kölcson-utja, a rigai orosz-román tárgyalások kimenetele eltérpültek érdekében a sorocai dráma borzalmi mellett. A főváros várja a híreket és kommentálja az eseményeket. A demokratikus sajtó fájdalmasan feljajdult a véres sortűz után és bátor hangon kövéri a szigorú szankciókat. A sovénok azonban nem torpantak meg a hat ifjú holtteste előtt sem. Az „Uniuersul” és ennek törvénytelen gyermeke, az „Ordinea” hol hamis pátosszal írják a granicárok „fájdalmas, de lényesen kötelességteljesítéséről”, hol cinikus hangon élcelődnek azokkal, akik igazságot követelnek ebben a sötét háttérű drámában. A „Dimineata” már lévő Izidorok, Samuk és Móricok a kezeiket tördelik, mert hat kommunista zsidónak nem sikerült átszökni a Dnyeszteren... Így írnak ok. „A külföldi lapok, sajtóirodák tudósítói izgatottan várják a friss híreket és hitetlenkedve csóválják fejüket: „borzalmas, rettenetes...”

Mi tudjuk honnan: a Beszarábiába rendelt hatósági közegek azt látják, hogy szükségtelenek és feleslegesek, mert a beszarábiai lakosság nem mozdul, nem eszik, ugyszólván nem is él. A tisztviselők kénytelenek inszenzálni büntényeket, hogy legyen mit megakadályozniok. Zsarolnak, terrorizálják a békés lakosságot, amely nap-nap után veszíti el lába alól a talajt. Beszarábiában egy új középosztály van most kialakulóban, amely csendőrök, perceptorokból és hasonlókból tevődik össze.

— Azt mondják — vetem közbe —, hogy az egyre jobban terjedő kommunizmus miatt van szükség Beszarábiában

megkülönböztetett rezsimre.

Stere arca elborul.

— Ez legenda. Beszarábiában nincs kommunizmus. A nemzeti parasztpárt választásai alkalmával látni lehetett, hogy Beszarábiában nincs bolsevizmus. A regátban és Erdélyben a kommunisták elérték a két százalékot, Beszarábiában alig felszázalékhoz jutottak. A kommunis tának nevezett Beszarábia akadályozta meg tehát, hogy a bolsevikiek bejussanak a parlamentbe. Ellenben a hatóságok, azok provokálják és gyakorolják a kommunizmust, mert különben nem volna létjogosultságuk. Csak egy példát fogok erre elmondani: Amikor Sztopilin orosz

miniszterelnököt meginterpellálták a Dumában az orosz titkosrendőrség vezetője, Azev ügyében, kiderült, hogy Azev volt az, aki megszervezte Alexandrovics nagyherceg meggyilkolását. Azev később a titkosrendőrség másik oszlopos tagja, Bogrov gyilkolta meg bosszúból, mert Azev egy alkalommal a hatóságok kezeire juttatta a bolsevikiek embereit. Azev és Bogrov egy és ugyanazon időben a titkosrendőrség és a bolsevik párt kereteiben működtek. Miért ne volna ez lehetséges a jelenlegi beszarábiai közigazgatásban is? Hogyan volna másképpen megmagyarázható, hogy azok, akik a polgári rend fölött vannak hivatva öröködni, állandóan elégedetlenséget szítanak és lábbal tiporják a törvényeket?

### A vizsgálat nem fontos

Kopognak az ajtón, korrekurákat hoznak Stere regényét ír. A saját élete regényét. Még egy kérdést:

— Bizik a vizsgálat eredményében?

Legyint a kezével:

— Nem fontos.

Hátszegi Ernő

# A Japánok már Charbin megszállására készülődnek

### Japán repülőgépek az orosz zónában levegőbe röptettek egy löporraktárt. A kínai kormány tárgyalást kezdett Csang-Kaj-Sekkel

London, január 18. Mandzsuriában a helyzet változatlan, vagyis a japánok haditevékenysége minden gátlás és a hatalmakra való tekintet nélkül halad előre. A tegnapi nap folyamán japán bombavető repülőgépek a Nonni-folyótól északra már az orosz zónában jelentek meg, ahol bombákkal levegőbe röptettek egy löporraktárt. A bombázás és az explozió a számos sebesültön kívül ötvenkét emberéletet is áldozatul követelt.

A japánoknak ez a nyílt és minden mértéket megtagadó erőszakossága va-

lószerűvé teszi azt a legújabb, Londonon keresztül érkezett hírt is, hogy a japánok már Charbin megszállására készülődnek. Valószínűleg ezzel a szándékkal áll összefüggésben az is, hogy Honjo japán tábornok, a Mandzsuriában operáló japán csapatok főparancsnoka Tokióba érkezett.

Egyébként a mandzsuri japán megszállócsapatok létszámát százezer főnyire becsülik. Tokióból újabb három hadosztályt indítottak utba Mandzsuri felé. A japánok mandzsuri előretörése a kínai kormányt természetesen

újabb védelmi akciókra kényszeríti. A japánok mostani ellentállás nélküli előrehaladása alighanem rövidesen az újjászervezett kínai csapatok ellenállásába fog ütközni. Erre vall az a körülmény is, hogy a kínai kormány tárgyalást kezdett a köztársasági elnöki tisztségről nemrég lemondott Csang-Kaj-Sekkel. Lehetségesnek tartják, hogy megegyezés esetén a volt köztársasági elnök és a hadsereg marsallja átveszi a miniszterelnökséget és újra a hadsereg vezénylő-tábornoka lesz.

# Hárman is magukra vállalják a gyilkosságot, de egyik sem az igazi

## Négyszáz letartóztatást eszközölt a bucaresti rendőrség a Grivita uccai gyilkosság ügyében

Bucuresti-Bukarest, január 18. (Az Uj Kelet tud.) A Grivita-uti kettős gyilkosság ügyében, amelynek Serbán Tódor mészáros felesége és négyéves kislánya estek áldozatul, már két hét óta folyik a nyomozás anélkül, hogy sikerült volna a borzalmas gyilkosság körülményeire világosságot deríteni. A bukaresti rendőrség és sziguranca teljes apparátussal folytatják a nyomozást és az utóbbi napokban ugyszólván kétségbeesett eszközökhöz nyultak, hogy a gyilkosok személyére világót derítsenek. A gyilkosságot követő napon huszonhét letartóztatást eszközölt a rendőrség — a meggyilkolt asszony ismerősei, környékbeli mészárosok és kliensek közül, de valamennyiüket szabadlábra kellett helyezni. Később bizonyos gyanuok alapján a meggyilkolt asszony férjét, Serbán mészárosot tartóztatta le a rendőrség, de ez is alibit igazolt.

Bonyolódik a nyomozás Serbán mészáros meggyilkolást feleségének és kislányának ügyében

az asszonyt. Egyik azonban nem akart tudni arról, hogy a gyilkosságban a másik is résztvett volna. Felea ezenfelül csak akkor volt hajlandó a gyilkosságot beismerni, ha a nyomozást vezető rendőrfelügyelő néhány pohár cukrával kínálta meg. Végül előkerült Strengaru is, aki ugyancsak magára vállalta a gyilkosságot, de kijelentette, hogy a két mészároslegénynek a gyilkossághoz semmi köze nincsen és nem volt szerencséje őket a gyilkosság színelhelyén látni.

Ezekre a vallomásokra csak a kriminálpszichológia tud valamelyes világosságot deríteni, miután a bűnügyi krónikában nemegyszer előfordul a beteges eredetű önvádakozás esete. A nyomozás ügyét azonban e három beismerés nem vitte előre. Niculescu Bolintin vizsgálóbíró és Franculescu rendőrinspektor a kétheti eredménytelenség ellenére sem veszítették el reményüket, hogy a gyilkosok személyére

világosságot derítsenek. A vizsgálóbíró és a rendőrfelügyelő véleménye szerint a meggyilkolt asszony közvetlen szomszédságában lakó, vagy akár a távoli uccákon lakó emberek bizonyára tudnának, ha nem egyébbel, legalább utbaigazítással szolgálni a rendőrség közegeinek a gyilkosok kiletére vonatkozólag s csupán azért nem jelentkeznek vallomástételre, mert el akarják kerülni az ezzel járó hercehurcát. A rendőrség éppen ezért radikális megoldást keresett erre a kérdésre. Tegnapi este a Gravitai városrésznél mintegy négyszáz, mindkét nemhez tartozó lakóját tartóztatták le a rendőrközegek. A letartóztatottakat egyenként beszállították a központi rendőrség udvarára és a vizsgálóbíró kevés megszakítással, huszonnégy órán keresztül folytatta a kihallgatásokat. Hír szerint a kihallgatások során egészen új irányban kezdi el a nyomozást a rendőrség.

# Oroszország Japánnak is ajánlatot tett megnemtámadási szerződés kötésére

LONDON, január 18. A japán minisztertanács mai ülésén fogják tárgyalni azt a javaslatot, amelyet a szovjet tett Japánnak megnemtámadási szerződés kötése iránt.

Japánban általában kevésbé hisznek a szovjet ajánlatának őszinteségében.

Abban az összes jóhiszeműek egyetértenek, hogy ez a dráma csak Beszarábiában fordulhatott elő, ahol különösen kemény és kegyetlen a közigazgatás. Beszarábia ügyének veterán harcosa, Constantin Stere, a „beszarábiai Maniu” ugyancsak Sorocából való. Abban a városban nőtt fel, amelyet világhíressé tesz most a hat fiatal tragédiája. Felkerestük az Esplanade hotelben Stere professzort, hogy megkérdezzük, hogyan vélekedik a történetről. A beszarábiai néptribun pizsamában ül karosszékében. Térdeire meleg takarót borított, reumas fájdalma kinnak. Előtte, az asztalon, kéziratok, felbontott és felbontatlan levelek. Bizalmasan mutat két mellette lévő utra:

Sterénél...

— Ez itt a testvérem, emez pedig a fiam. Nyugodtan beszélhet bármiről, ugy, mintha négy szemkört lennénk.

— Erdély zsidósága — fordulok Steréhez — egyik nagy barátját látja önben. Eppen ezért kérjük objektív véleményét a sorocai eseményekről. Nem gondolja, hogy ez a mészárlás felbecsülhetetlen károkat okoz az országnak, éppen most, amikor megnemtámadási szerződésekről és kölcsönről tárgyal a kormány a külföldön? Lehetséges-e az, hogy embereket ilyen önkényesen megfosszanak az életéről?

„Beszarábia régen gyászol már”

Stere felugrik helyéről. A pléd a földre esik. A professzor alakja megrázkódi, könyveket, leveleket seper le az asztalról és szinte szenvedélyes vadsággal válaszol:

— Miért éppen engem kérdez? Hiszen tudja, hogy Beszarábia fájdalma az én fájdalmam... ha ez az ország rész gyászol, én is gyászolok. És ez a gyász nem új keletű. Ezek óta egyre jobban sötétedik el az ég Beszarábia fölött. Szinte már nem is tud meghatni e hat szerencsétlen fiatal lélek elmúlása. Gyilkosaik már régen hozzáadztettek bennünket az effélékhez. Vagy nem emlékszik Moravescu főhadnagy önkényességeire? Mi, beszarábiaiak, a saját bőrünkön érezzük, hogy Sorocában nem történt több annál, mint ami már évek óta nap-nap után megy végbe ebben az országrészben. Beszarábia évek óta folyton gyászol és folyton sírat. Fenevadak uralkodnak ebben a szerencsétlen országrészben...

Elhallgat. Kinos, fojtó csend nehezedik egy pillanattal a szobára. Stere letörli verejtékező homlokát, majd folytatja filippikáját a beszarábiai állapotok ellen:

A beszarábiai csendőr másfélmilliója

— Alárendelt tisztviselők szabadon garázdálkodhatnak, lohatnak, zsarolhatnak... Amikor nemrég a bankok fizetési nehézségei közé kerültek, Sorocában egy egyszerű csendőr másfélmillió lej tette ki egy bankból. Ennyi betétje volt. Kérdem, honnan lehet egy egyszerű csendőrnek másfélmillió lej megtakarított pénze?

ki a román áték január 51. szám.

# Csak ennyit sugok magának: Zinker! (A besugó)

## EGYESÜLETI ÉLET

**Orvosi szakülés a Paul Ehrlich körben.**  
A Paul Ehrlich orvostudományi egyesület f. hó 14-én tartotta 24-ik tudományos szakülését dr. Goldberger Ede vezetésével. I. Dr. Heller József szülésznőgyógyász főorvos előadása keretében részletesen foglalkozott mindazon okokkal, amelyek a terhesség folytonosan megismétlődő korai megszakadását előidézik, különösen kiemelve ezen okok között a szifilisz fertőzés szerepét. Ez utóbbi fertőzésnek, mint a terhesség megszakadásának kimutatása az orvosi tudomány rendelkezésére álló vizsgálati módszereivel történik, amely vizsgálati módszer sajnos, néha nélkülözi az érzékenységnek azt a fokát, amelynek alapján az orvos objektív döntő lépésre határozhatná el magát. Ezen a ponton az orvos intuitív megítélése határozza meg a helyes utat. Heller dr. egy ilyen határesetet mutatott be, amelynél az idejében alkalmazott specifikus kezelés azt eredményezte, hogy az anya hatszori vetélése után, három évi időközben két egészséges gyermeknek adott életet. A nagyon érdekes előadást és bemutatást a hozzászólások egész sora követte: dr. Grünwald, dr. Kiss, dr. Leitner, dr. Rimóczi, dr. Borsai és dr. Goldberger részéről, amelyek a vérhaj atöröklésének kérdését legkülönbözőbb szempontok és felfogások szerint világították meg. 2. Dr. Leitner Fülöp gyermekgyógyász mélyen szántó előadásában a hallgatóság elé tárta a gyermekkori gennyes szivburokgyulladásra vonatkozó szakirodalmi adatokat, úgy diagnosztikai, mint az eddig követett gyógyítási eljárások figyelembe vételével. Előadásának nagy jelentőséget adott az a körülmény, hogy az előadó egy ilyen megbetegedés esetében már régebbi kutatásai alapján teljesen eredeti chemoterápiát új gyógyszeres beavatkozással ezen súlyos és eddigé a világirodalmi adatok szerint csak három esetben gyógyult betegséget aránylag rövid idő alatt meggyógyított. A gyermek már egy év óta a megbetegedés lezajlása után teljesen egészséges. Leitner dr.-nak egészen új irányt jelentő gyógyító módszere, úgy mint a külföldi kongresszusokon, a jelen előadása után is a nagy orvosi hallgatóság körében megérdemelt feltűnést keltett. A hozzászólások során dr. Mátyas, dr. Erdöss és dr. Taub fordultak az előadóhoz. A magas nivóju és erősen látogatott szakülés berekesztése előtt az egyesület elnöke közölte, hogy a német gyermekorvostársaság, amely a nemzetközi bizottságba 16 orvosprofesszort delegált egy bizonyos speciális kutatás elvégzésére, ezek közé Romániából egyedül dr. Leitner Fülöpöt kérte föl, hogy ebben a bizottságban tudományos felkészültségével vegyen részt. A szakülés résztvevői a bejelentés hatása alatt melegen üdvözölték dr. Leitnernek a megérdemelt kitüntetés alkalmából.

**Cionista dienst.** A Zs. N. Sz. kolozsvári helyicsoportja f. hó 20-án, szerda este fél 9 órai kezdettel a City klubteremben tartja meg heti dienstjét, amelynek keretében: Danzig Hillél fog revüt tartani.

**A dési Barissza műsoros táncestélye.** E hó 16-án Désen rendkívül sikerült műsoros táncestélyt rendezett a Barissza, a beszercei Aviva és Barissza közreműködésével. A színház zsufolásig megtelt és a szereplők méltóknak bizonyultak a nagy érdeklődésrel Szinre került a „Das süsse Mädel“ című jiddis operett, amelynek szereplői: Morgenstern Blanka, Fuchs Stefi, Cibener Ilus, Weinberger Miksa, Naftali Sándor, Fuchs Frédi, Klein Mózes, Husz Róbert és Prosenc karmester. A szépségverseny győztesei: Blandel Tuci (Somkut), Appel Szerén (Dej), Fuchs Stefi (Beszerce).

A vasárnap választják a dési hitközség ötös intézőbizottságát. Dési zsidóságát élénken foglalkoztatja plakátokon és röpcédulákon is a vasárnapra kiírt ötös bizottság választás, mely a hitközség szervezeti élet legszármottevőbb tényezője. Az új ötös bizottság első főladata lesz a hitközségi költségvetés egysúlyba hozatala. A hitközségi adók rendetlen és nehézkasszójára következtében ugyanis az a helyzet állott be, hogy a kiadásokat redukálni kell. A kultusztisztviselők közül egyedül a főrabbinak Paneth M.

Jakabnak nem redukálják a fizetését és pedig azzal az indoklással, hogy 8246 lej fizetéséből nemcsak nagy családját látja el, hanem a szegények légióját is támogatja ugyanolyan mértékben, mint a régi jó időkben, holott mellékvédelme a „kvitli“ ugyszólván teljesen megcsap-

pant. A hitközség konzervatív elemei azonban a többi funkcionárius jövedelmét sem kívánja megnyirbálni, mint-hogy eddigi javadalmazásukat is alacsony tartják. A választás eredménye fogja eldönteni a dési hitközségi alkalmazottak sorsát.

## KÖZGAZDASÁG

### Nem oszlatják fel a kolozsvári Kereskedelmi és Iparkamara tanácsát

**Negruti mérnök, a kamara elnöke cáfolja a feloszlatásról elterjedt híreket**

Cluj-Kolozsvár, január 18. (Az Uj Kelet tud.) Egyik bukaresti lap tudósítása nyomán néhány nappal ezelőtt az a hír terjedt el Kolozsváron, hogy a kolozsvári Kereskedelmi és Iparkamara vezetősége ellen, amelyet különböző szabálytalanságokon kívül azzal is megvádolt, hogy kisebbségbarát politikát folytat és „utjában áll a román érdekek érvényesülésének.“ Az ipariügyi minisztérium vizsgálóbizottságot küldött ki annakidején és a vádak tartalmára való tekintettel nem látszott lehe tetlennek a feloszlatási hír, annál is inkább, mert ebben az esetben olyan személyi ambíciók juthattak volna érvényesülésre, amelyet a jelenlegi kormánykörök is alátámasztanak.

Ugylátszik azonban, hogy az ipar- és kereskedelemügyi minisztérium még sem hajlandó honorálni ezeket a kielégülésre váró személyi ambíciókat. Erre vall legalább is az a nyilatkozat, amelyet a feloszlatás hírével kapcsola-

tosan Negruti mérnök, a Kereskedelmi és Iparkamara elnöke tett munkatársunk előtt. Negruti mérnök a következőket mondotta:

— Nem hiszem, hogy a feloszlatásról szóló hírek igazak volnának. Annál is kevésbé, minthogy az a vizsgálóbizottság, amely a kolozsvári Kereskedelmi és Iparkamara ügyvezetést felülvizsgálta, még csak be sem nyújtotta jelentését az ipar és kereskedelemügyi minisztériumhoz. A minisztériumban legalább is egy ilyen jelentés nem lett regisztrálva. Ezenfelül pedig a törvény értelmében a feloszlatást a minisztérium csakis a Kereskedelmi és Iparkamarák Szövetségének vezetőjével egyetértéssel határozhatja el. A vizsgálóbizottság pedig a kolozsvári kamara jelenlegi vezetőségének munkájáról nem tehetett olyan megállapításokat, amelyek alapján a szövetség a feloszlatást véleményezné.

### Kis közgazdasági hírek

**Bécs.** A jegybank vezetősége felkérést intézett a napisajtóhoz, melyben kérte, hogy a jövőben tartózkodjanak a valuta-, deviza- és arany-magánforgalom árfolyamainak közlésétől.

**London.** A nacionalista kongresszus tilalma ellenére ma újból 2.7 millió font értékű aranyat szállítottak el Indiából Angliába.

**Párizs.** Közlebről a parlament elé terjesztik azt a törvényt, amely felhatalmazza a francia jegybankot arra, hogy 600 millió frankos kölcsönt nyújt hasonló Csehszlovákiának.

**Newyork.** A lapok valószínűnek tartják, hogy a Federal Reserve Bank közlebről leszállítja a 3 és félszázalékos kamatlábát.

**Prága.** Legközelebb kormányrendelet jelenik meg, amely engedélyhez köti a tej, a kazein és a kondenzált tej Csehszlovákiába történő importját.

**Berlin.** A Hamburgi Tözsdecsarnok Társaság, melynek kiadásában jelenik

meg a most 202-ik évfolyamában levő „Hamburger Korrespondent“, a csődönkívüli kényszerregezési eljárás megindítását kérte önmaga ellen.

**A lengyel-román kereskedelmi konfliktus.** Bukarestből jelentik: Mint ismeretes, a lengyel kormány rendelete értelmében Lengyelország elzárta határait a román áruk elől. Ezzel a váratlan intézkedéssel kapcsolatban éles támadások hangzottak el az ipar és kereskedelemügyi minisztérium ellen, amely állítólag néhány héttel ezelőtt megkapta a lengyel kormány vonatkozó értenítését és mégsem tette meg a szükséges ellenintézkedéseket. Az ipar- és kereskedelemügyi minisztérium most hivatalos kommunikét tett közze. A kommuniké hangsúlyozza, hogy a lengyel kormány vonatkozó rendelete nemcsak Románia, hanem az összes országok importja ellen szól. Tekintettel azonban arra, hogy Romániának Lengyelországgal speciális kereskedelmi szerződése van, a lengyel kormány ígéretet tett, hogy Romániával szemben vissza fogja vonni a tiltórendeletét és a román árut ismét beengedi — kon tingentálva — Lengyelországba.

## ZSIDÓ VILÁG

### Brodetsky professzor politika expozejá az angliai cionista konferencián

London, január 18. Az angliai cionista föderáció évi konferenciáján, amelyre lapunk legutóbbi számában közöltük részletes tudósítást, dr. S. Brodetsky professzor, a cionista exekutívé tagja nagy szabásu expozejában vázolta a cionizmus mai helyzetét. Beszédének első részében reflektált azokra az újságírókakra, amelyek azt állították, hogy Nahum Szokolov csak névleges elnöke a Cionista Világ szervezetnek és az egész exekutívé Weizmann kulisszámögötti irányítása alatt áll. Brodetsky energikusan visszautasította ezt a hamis beállítást és rámutatott arra, hogy Weizmann Chaim ugyancsak értékes segítséget nyújtott az utóbbi időben a Jewish Agencynek, de ezse ágában sincs befolyani az exekutívé politikai munkájába. Brodetsky ezután részletesen foglalkozott a cionista mozgalom aktuális helyzetével. Kifejtette, hogy a Maennald-level praktikus életbeleptetése irányában ugyan édeskeves történt eddig és az exekutívének nem áll módjában az mondani, hogy ez a dokumentum a ma dátum fokozottabb firsizrozását hozta magával, mint ahogy ezt kilátásba helyezte, de az angol politikában történő változások, valamint a palesztinai főkommandó felváltása és más körülmények is arra engednek következtetni, hogy a közeljövőben pozitív lépések fognak történni ebben az irányban. A gyarmatiügyi miniszternek Szokolovhoz, Amerikába írt tézett távirata is megerősíti azon reményünket, hogy a kormány pozitívbb megatartást fog tanusítani a zsidó országepítő munkával szemben. De a kormánynak most már világosan látnia kell, hogy kemény próbára tették a zsidó nép türemét. Jogunk van megkövetelni a kormánytól, hogy teljesen kielégítő bizonyítékok adjon nekünk jóakarataról, azoknak az alapelveknek minden további előadás nélkül, amelyeknek jegyében a báne kongresszuson elhatároztuk a kormányvaló együttműködés újrafelvételét.

**Bialik hébernyelvű Don Quichote-kiadását ajándékozták a spanyol akadémiának.** Londonból jelentik: Dr. Perez de Ayala a spanyol köztársaság londoni követe, a kiváló spanyol író és dr. Yahuda, a madridi egyetem egykori tanára Bialik hébernyelvű Don Quichote-fordítását ajándékozták a spanyol akadémiának. Mene dez Pidal profesor, az akadémia elnöke meleghangu levélben köszönte meg dr. Yahudának az ajándékot és közölte vele, hogy az akadémia nagy becsben és tiszteltben fogja megőrizni Chaim Nachmann Bialiknak, a legnagyobb héber költőnek Don Quichote-fordítását.

**A magyarországi numerusz klauzusz statisztikája.** Budapestről jelentik: Dr. Laky Dezső műegyetemi tanár rendkívül érdekes statisztikát készített, amelyben többek között feltárja a magyarországi egyetemi hallgatók számának nemzetiség szerinti statisztikáját is. A zsidó egyetemi hallgatók számának lefelé iránlése a következő táblázatot mutatja: 1913-ban 14:28.4 volt a százalékarány, 1917-ben 18:33.6, 1918-ban 19:33.6, 1919-ben 20:5.9, 1920-tól 1924-ig 25:12.7, 1925-től 1928-ig 29:9.6, 1929-ben 30:10.5 (A törvény értelmében a numerusz klauzusz százalékszámára a zsidókra 5.9 százalék). Fakultások szerint 1913-14-ben az orvosi fakultáson 46.7 százalék volt a zsidó hallgatók száma, a budapesti műegyetemen pedig 33.3 százalék. A háború alatt 51.9 százalék volt a zsidó orvostanhallgatók száma. 1919-20-ban már alább akadt egy zsidó orvostanhallgató, a későbbi években azonban 20.4 százalékra emelkedett az orvosi fakultás zsidó hallgatóinak száma. A jogi fakultáson kisebb számban vannak a zsidók, mint az orvosi. Budapestben: 1913-14-ben 43.6 százalék volt a zsidó egyetemi hallgatók száma, a háború alatt ez a szám emelkedett. Három év óta azonban 8 százalékkal csökkent a számuk. Pécsen 1920-tól 1925-ig 48.9 volt a zsidó egyetemi hallgatók száma, jelenleg: 17.1 százalék. Debrecenben az orvostanhallgatók negyedrésze, Szegeden pedig 15.3 százalék zsidó.

## Halál

Kósa László

### „Az es

Cluj-Kolozsvár (tudósítójától.) Vétetön borzalmas játszódott le, mely súlyos sebesült neteli szerencsénapokban már nasztrófáknak, hetnek be, mert szein, különösen amelyeken a kormány vezető autóforgatólok nagytömeg lemes, de veszed lozsvári rendőrs rendeletet sem a volna a nagyfor zást és olyan h ki a rödlizőkat, miatt nem követ lenések. A va után, ha kissé lenne az a rend elejét venné az méltó katasztr

Vasárnap délu négy tagu társas vasródin a ház vánháztól a Fel utról a Str. Vul legfelső elágazók utja, amelye tettek meg. A né be a szerencsétl három párhuzam van, amelyekben autóforgalom bo meredek uccán bessel rohan cop Popán a 452 Vulcanba.

**A hatalmas ródli belerohan annak**

A borzalmas össz fordult a tengel utasai hatalmas utra.

Csapó Zoltán számu autót vezet volán mellől és tette a szerencs Ezek közül hátr heverték. Kósa segéd a koponyá törött végtagok

az első percben halálos sér

Mann Margit 18 munkásnő meder és arcán néhány harmadik sebesült éves telefonművészek által kikapart. Kósa Dor gyedik helyet fo messzire esett k képpen nem tör

Az autó két tradt. A szerenc ugrottak az aut tüntek. Csapó Z kossal az autóra akikkel a mentő mentőktől azon tották, ahol már nem lehetett seg

A szerencsétl nyaalapi törés



**1 öll. bükkhasáb tűzifa**  
(szurduki) házhoz szállítva  
**Lej 1000- —**  
Telefon 11-06 **CALCIT r. t.-nál** Telefon 11-06  
Rendelések felvétele: Cal. Victoriei 45. és Reg. Ferdinand 12. (Hercules)  
Strada Gării 23. Csuzdóvári szemben

# Halálosvégü szerencsétlenséget idézett elő Kolozsváron a forgalmas uccákon való ródlizás

Kósa László 19 éves borbélysegéd vasárnap délután meghalt a klinikán. Hónapokon keresztül fogják az ágyat nyomni a szerencsétlenség életbenmaradt áldozatai

**„Az egész klinika megtelt a ródli szerencsétlenségek sebesültjeivel” — mondja a klinikai tanársegéd**

Cluj-Kolozsvár, január 18. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Vasárnap délután a feleki tetőn borzalmas ródli szerencsétlenség játszódott le, melynek egy halottja és két súlyos sebesültje van. A tragikus kimenetelű szerencsétlenség egyike az utóbbi napokban már mindennaposá vált katasztrófáknak, amelyek azért következhetnek be, mert Kolozsvár külteleki részén, különösen azokban az uccákban, amelyek a környékbeli helységek felé vezető autóforgalom lebonyolódik, a sportolók nagy tömege hódol a ródlizás kellemes, de veszedelmes élvezetének. A kolozsvári rendőrség még egyetlen olyan rendeletet sem adott ki, mely megtiltotta volna a nagyforgalmu uccákon a ródlizást és olyan helyekre vezényelte volna ki a ródlizókat, ahol a járműforgalom miatt nem következhetnek be szerencsétlenségek. A vasárnapi szerencsétlenség után, ha kissé megkésve is, aktuális lenne az a rendőrségi rendelet, mely elejét venné az egyre sürűbben megismétlődő katasztrófáknak.

## Az Autótúra

Vasárnap délután egy iparosokból álló négy tagú társaság indult el egy nagyobb vasrúdlin a házsongárdi temető fölötti vámházról a Feleki uton lefelé. A Feleki utról a Str. Vulcanon át, az Attila uca legfelső elágazásához vezetett a ródlizők utja, amelyet háromszor egymásután tettek meg. A negyedik turán következett be a szerencsétlenség. A Vulcan uccának három párhuzamosan futó mellékuccája van, amelyeken keresztül vasárnap élnék autóforgalom bonyolódott le. A ródli a meredek uccán 60—70 kilométeres sebességgel rohant le, amikor a Str. Episcop Popán a 432 sz. autó futott be a Str. Vulcanba.

A hatalmas sebességgel száguldó ródli belerohant a taxiba és elkapta annak karosszériáját.

A borzalmas összeütközésre az autó megfordult a tengelye körül, míg a ródli utasai hatalmas ivben repültek ki az utra.

## Három sebesült a földön

Csapó Zoltán soffőr, aki a 432-ös számú autót vezetete, azonnal kiugrott a volán mellől és első segélyben részesítette a szerencsétlenül járt ródlizőket. Ezek közül három eszméletükön kívül hevertek. Kósa László 19 éves borbélysegéd a koponyáján borzalmas sebbel és törött végtagokkal feküdt és

az első percben nyilvávaló volt, hogy halálos sérüléseket szenvedett.

Mann Margit 18 éves Renner börgyári munkásnő medencecsonttörést szenvedett és arcán néhány sebből vérzett, míg a harmadik sebesült, Almasan Partenie 26 éves telefonműszerész tört lábbal és leszakított állkapoccsal jajgatott segítségért. Kósa Domokos, aki a ródlin a negyedik helyet foglalta el, hatalmas ivben messzire esett ki az utra, de csodálatosképpen nem történt semmi baja.

## Kósa László meghalt

Az autó két hölgyutasa sértetlen maradt. A szerencsétlenség pillantában kiugrottak az autóból és nyomtalanul eltűntek. Csapó Zoltán ekkor Kósa Domokossal az autóra emelte a sebesülteket, akikkel a mentőállomásra hajtott. A mentőktől azonban a klinikára utasították, ahol már a 19 éves Kósa Lászlón nem lehetett segíteni.

A szerencsétlen fiatal munkás koponya alapi törést, háromszoros lábtörést szenvedett.



rést és súlyos belső zuzódásokat szenvedett. Félórával beszállítása után meg halt anélkül, hogy egy pillanatra magához tért volna.

Mann Margitot és Almasan Parteniet azonnal szorgos kezelés alá vették és az éjszaka folyamán mindkettőjük állapotában javulás állott be.

Hétfőn délbem meglátogattuk a szerencsétlenség áldozatait. Mann Margit arcait csunya sebek éktelenítik és alig hallhatóan mondja el, hogy ugyszólván nem emlékszik:

— Négy óra tájban lehetett, — mondja — negyedszer indultunk el. Én voltam a harmadik, előttem ült Almasan, mögöttem Kósa Domokos. Kósa Laci vezette a ródli. Szegény, meg is halt... Csak arra emlékszem, hogy valami szörnyen fájt. Aztán itt ébredtem fel a klinikán.

— Az autót nem látta?

— Nem láttam én semmit, hiszen ketten is ülték előttem...

## Emberoncos lett Almasan Partenieböl

Almasan Parteniet látogatjuk meg ezután, aki ágyában fekvve borzalmas látványt nyújt. Alsó állkapcsát borzalmas varrással illesztették vissza az arcára, egész feje zuzódásokkal van tele. Ballába gipszben van, térdkalácsa tört el. Jobbkezének középső uja is eltört, néhány foga kihullott. Valóságilag emberoncos lett Almasan Partenie. Fogatlan szája alig mozog, az ember szinte csak kitalálja, amit mond, mikor a borzalmas szerencsétlenségről beszél:

„A lány egyre erősködött...”

— Én most ismerkedtem meg a Kós fiukkal. Hívtak ródlizni. Felmentünk a várhoz és onnan le a Feleki uton, a

Vulcan uccán keresztül ródliztunk le az Attila utra. Már háromszor tettük meg az utat és Kósa Laci nem akart negyedszer is elindulni. De a lány erősködött, hogy menjünk még egyszer és mi mentünk, mert nagyon akarta a lány. Nagy sebességgel jöttünk, mert meredek az ut és egészen sikos a fagytól. Az egyik mellékuccából jött az autó. Alig volt husz méternyire és már nem lehetett semmit csinálni. Egy pillanat alatt történt. Belementünk az autóba, azt hiszem, a hátuljába...

— Egyébre nem emlékszik?

— Csak arra, hogy a lány nagyon jajgatott... Aztán itt ébredtem fel a klinikán.

## Megtelt a klinika a ródli szerencsétlenség áldozataival

A ródlizők rendkívül súlyos sérüléseikkel hónapokig fogják nyomni az ágyat. Dr. Pop tanársegédhez fordulunk.

— Három nap óta az ötödik ródli szerencsétlenség. Az egész klinika tele van a szerencsétlenségek áldozataival és ugyszólván nem jut időnk a komoly betegekhez. Valamit kellene tenniük a hatóságoknak, hogy a ródli szerencsétlenségeket megakadályozzák.

Ezt mondja a klinikai tanársegéd. Kétségtelen, hogy a tömeges szerencsétlenségek elkerülésére csak az az egyetlen lehetőség van, hogy a rendőrség eltiltja a közönséget a forgalmas uccákon való ródlizástól. Kolozsvár környékén éppen elég kirándulóhely van, ahol sokkal kevesebb életveszéllyel jár a ródlizás, mint az uca keresztelődéseknél.

# Mussolini: „A világválság elérte azt a pontot, amikor már igen sürgető az orvoslás”

Az olasz miniszterelnök a magas vámfalak lerombolásának szükségességét hangoztatja

London, január 18. Mussolini a Sunday Dispatchben cikket irt, amelyben hangoztatja, hogy a világválság elérte azt a pontot, amikor már igen sürgető az orvoslás. Szerinte a háborus adósságok, a jóvátételek és a magas vámfalak kényszerzubbonyba zárták a világ gazdaság életét. A kényszerzubbony meglazítása már nem is elégséges, le kell venni azt a gazdasági életéről, különben menthetetlenül elsorvad. A vilá-

lág aranykészletének 75 százaléka az Egyesült Államok és Franciaország birtokában van.

A többi államoknak nincs elég aranyuk ahhoz, hogy kötelezettségeiknek aranyban eleget tehessenek, az áruszolgálatásokat pedig a magas vámok akadályozzák. A megkötött kereskedelmi szerződések értelmében papirronygyoká váltak s ha a helyzet tovább is így

fejlődik, nem sokára a világ összes államai egymással gazdasági háboruban lesznek. A válság megoldhatatlan mind addig, míg Franciaország és Amerika az aranyat ugyszólván monopolizálják. Mussolini hangsúlyozza a magas vámfalak lerombolásának szükségességét és felhívja a világ irányítóit, hogy a gazdasági életet szabadítsák meg a béklyóktól.

# Argetolianu 220 millió frankos hitelt szerzett Párizsban

Bucuresti-Bukarest, január 18. (Az Uj Kelet tud.) Kormánykörök szerint Argetolianak sikerült az amortizációs pénztár részére 100 millió frank, az államkincstár részére pedig 120 millió frank rövidlejáratu kölcsönt szerzenie és a vonatkozó szerződést már alá is irta. A Lupta szerint az amortizációs pénztár kölcsönét készpénzben kapják, a másikat csak jóváírás formájában, amennyiben ebből az összegből fognak fedezni bizonyos külföldi fizeté-

seket, amelyeket Romániának majd teljesítenie kel.

Az „Adeverul” egy francia sajtóiroda jelentése alapján közli, hogy a külföldi kölcsöntárgyalásoknál Argetolian nagy mértékben segítette Popovicu Mihály, a nemzeti-parasztpárt volt pénzügyminisztere. A „Viitorul” kétségbevonja azt a verziót és azt írja, hogy francia közigazdasági és pénzügyi körökben még nem felejtették el, hogy az utolsó román kölcsön, amelyet

Popovicu kötött meg, milyen sokba került Franciaországnak, valamint azt sem, hogy akkor a kormány ígéreteket tett nagy megrendelésekre. A francia ipart azonban csalódás érte, mivel az első nagyobb megrendelést a kölcsön után — kétszáz vasuti mozdonyt — a román kormány Németországban eszközölte. Ezek a körülmények — írja a Viitorul — nem nagyon tették kívánatosá Popovicu jelenlétét a párizsi tárgyalásokon.

# Polgári bíróság ítélik Aradi Viktor felett

A nagy kommunista kémkedési-per érdekes epilógusa

Bucuresti-Bukarest, január 18. (Az Uj Kelet tud.) Az annakidején nagy port felvert kommunista kémkedési per elítéltei közé tartoztak, mint ismertes, Aradi Viktor író és Silber Herbert mérnök. Aradit tizenötévi kényszermunkára, Silber Herbertet pedig ötévi fegyházra ítélte a bukaresti hadbíróóság a kémkedésben való részvétel miatt. A per összes vádlottai felfolyamodással éltek a hadbíróóság ítélete ellen, a legfőbb katonai semmitőszékhez, amely a per harminenegy vádlottja ügyében helybenhagyta az ítéletet, de az Aradi és Silber felett kimondott ítéleteket megsemmisítette. A megsemmisítés indokolása az volt, hogy ugy Aradi Viktor, mint Silber Herbert egyrészt civilek, másrészt a pernek többi,

a katonai bíróság illetékessége alá tartozó vádlottaitól függetlenül dolgoztak s a katonai bíróság csak akkor ítéltetett volna felettük, ha a többi vádlottakkal való bűnrészesség is megállapítható lett volna.

A legfőbb katonai semmitőszék a marasztaló ítélet megsemmisítésével egyidejűleg elrendelte, hogy Aradi Viktor és Silber ellen a polgári hatóságok folytassák le a vizsgálatot. Az ügy dossziéit áttették az ilfovi törvényszék ügyészségéhez. Az ügyészség Papadopol vizsgálóbíró bízta meg a vizsgálat lefolytatásával. Papadopol tegnap már be is idézte ugy Aradi Vikort, mint Silber Herbert mérnököt. A vizsgálat a bukaresti lapok szerint nagyon rövid időtartalmu lesz és néhány

héten belül az ilfovi törvényszék már meg is tarthatja a főtárgyalást, miután Papadopol vizsgálóbíró a katonai nyomozó hatóságok által összegyűjtött adatokra támaszkodik.

# TÖZSDE

Kolozsvár, január 18. Márka 40.25, holland forint 68.50, dollár 169.50, font 610, frank 6.70, lira 8.75, cseh korona 503, pengő 23, dinár 3, shilling 20, sv. frank 33, zloty 19.50, belga frank 24. Bukaresti tőzsde: Párizs 6.59, London 5.95, Newyork 168.20, Zürich 33.10.

# Zsidók pénz nélkül

— Regény az amerikai zsidó proletárok életéből —  
IRTA: MICHAEL GOLD

(26)

Rámertünk az ólomdarabra. Igen, bizonygattuk egymás előtt, teljes elcsudálással, az ólom ló formát öltött. A legközelebbi éjszaka, pontosan éjfélkor apám levitt az istállóba és én az egyik ebének a fülébe sugtam:

— Félelmem a te testedbe; Isten Jehovah — mondtam és adtam a lónak egy almát, amit a álmosan harapdált szét. — Kum! Tum! Sum!

Igy kuráltak ki. A lidércnyomás nem tért vissza. Nem ébredtem fel többé kiáltásomra éjszaka. Ennek ellenére szkeptikus voltam és nem akartam a varázslatban hinni. Vassát az istállóegényt megkerdeztem, hogy a ló nem riad-e föl éjszaka kiáltásra. Ez a falánk, piszkos, ostoba vénasszony nyilvánvalóan tudott pár mély titkot. Kikurált. Barátainknak nem meséltem erről semmit. Szégyeltem magam. Csodálkozásom azonban nagy volt s még a szüleim sem tudtak mindent megmagyarázni. A még nagyobb varázslatról, a szuggesztív varázsról nem hallottak semmit.

Miután meggyógyultam, családi életünk normális nyári sineire siklott vissza. Apám reggel munkába ment, anyám süttő-főzött, testvéreim Eszter játszott a barátnőivel. Én a bandámmal lógtam, dohányoztam, almát loptam, Buffalo-Bill történeteket olvastam, uszódába jártam és figyeltem a prostituáltakat. Estéknél apám csodálkozó barátainak meséket mondott és sört ittunk. Azután az álmot kerestük a tetőn vagy a járdán. A világ forró volt.

Minden nyári vasárnap reggel, amikor felébredtünk, apámnak mehetnékje volt. Egyetlen szabad napját nem akarta a városba tölteni. Anyám azonban gyűlölte a kirándulásokat. Ha apám a Coney Islandra vágott, hogy a tengerben fürdjék, anyám nem akart vele menni. Gyűlölte a tolokodást s a millió izgatott ember üzemét.

— Mint egy bolondokháza! — mormolta. — Miért kell az izgága emberek tömegével ide-oda koncorognom, csak azért, mert vasárnap van! Ha a saját kapum előtt ülök, sokkal jobban kipihe-nem magam.

Apám dühbe jött. Szeretett uszni; meglehetősen darabon még tud uszoni az uszoda határát jelző kötélen. S ugyanugy szerette, mint én a nyüzsgést, a mechanikus lármát s Coney Island tarka, barbár örömeit.

— De hiszen az utazás olcsó, csak egy penny, — mondta apám. — Hova mehet különben az ember egy pennyért?

— Mindegy, — mondta anyám — olyan mint a bolondokháza. Majmoknak való a Coney Island.

— Pah! — gonyolódott apám. — Vén nagymamóka vagy. Egész életeden át ülnél a kemence mögött!

— Nem, mondta anyám nyugodtan — Magyarországon én is kirándultam. Elmentem a mezőre és az erdőbe sétálni. Coney Island azonban valami egészen más, ott nincsenek rétek.

— Nu, — mondta apám bosszusan. — Akkor kimegyünk hát a rétekre. A legközelebbi vasárnap kiutazom veled a Bronx parkba.

— Van ott erdő? — kérdezte anyám.

— Igen, van ott egy erdő, — mondta apám.

— Nu, akkor megnézzük, — mondta anyám közönyösen, — talán elmegyek. Egyáltalán nem lelkesedett a dologért. Anyám, mint a paraszok idegenkedett minden utazástól. Magyarországi szülőfalujában senkise vállalkozott nagyobb utra. Most az East-Side volt a faluja és nem látta az okát, hogyha még vasárnap is, de elhagyja. Még mindig az East-Siden lakik ugyanabban az utcában, ugyanabban a házban, a paraszti békében. Sohase került Newyork határán kívül. Millió és millió ilyen paraszt él Newyorkban.

Elérkezett a vasárnap. Anyám nyilván elhatározta magát a Bronx parki kirándulásra. Hat órakor kelt föl, hogy mindent rendbehozzon. Kivasalt egy ruhát Eszter és egy kabátot az én számomra. Megstoppolta a harisnyáinkat, szalámis-

kenyérből, süteményből, narancsból és kemény tojásból csomagot készített. Azután kitakarította a lakást, megfőzte a reggelit és felkeltett bennünket.

— Fölkelni! — mondotta és lerántotta rólunk a takarót.

— Miért oly korán? — nyöszörögte álmosan apám.

— Megyünk a Bronx parkba — mondta anyám, — elfelejtetted?

A reggelinek testvérem és én egész bolondok voltunk az izgalomtól. Anyámnak pár poffal kellett csitítani bennünket. Ideges volt és bosszus; az utazás gondolata egész kihozta a sodrából.

A magas vasuton a hőség és a tolongás biborpirosra festette arcát. Nem is csoda; még rosszabb volt, mint az állatoknak szóló kocsiiban. Az emberek olyan szorosan álltak egymás mellett, hogy egy közülük szinte rosszul lett. Izgatott, rikácsoló anyák, apák összeroskadva az óriási kirándulási kosarak alatt, gyerekek, akik mindenütt a lábak közt tolongtak ide-oda, rókázás és sivitás, egy vén szakállas, aki a jegyszédővel veszekszik, egy csomó nyers ir kamasz, baseball dresszben, akiknek feltétlenül a foggantyun kellett hintáznia, izzadó testek és tulfeszített idegek, csokorgó, ringó, vasut, gyakori megállások, amikor száz ember-test dobogott egymásnak, lábak és karok gyülekezete, pofázások, kópések, átkok,

— Majd letartóztatnak, — vicsorogta apám, miközben dühödten arra a kóvér, hájas zsidóasszonyra nézett, aki mellette állt s a vonat minden egyes lökésénél álhatatosan a nyakába esett.

— Szászorszépét akarok gyűjteni! — kiáltotta kis testvérem.

— Igen, igen, drágám, — mondta anyám gyengéden. — Szászorszépét és gombát. Megmutatom nektek, hogy keres az ember gombát. A még mulatságosabb, mint szászorszépét gyűjteni.

(Folytatjuk)

## SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

### A cluji Román Opera műsora

Szerda, 1932 január 20: Bohémélet.

Péntek, 1932 január 22: Álarcosbál.

Vasárnap, 1932 január 24 (délután): Cigánybáró.

Hétfő, 1932 január 25: Szimfonikus hangverseny.

Szerda, 1932 január 27: Fidelio.

Péntek, 1932 január 29: Hoffmann meséi.

### CORSO-MOZGÓ műsora

Kedd 3, 5, 7 és 9 órákor: Utóljára Leánykereskedők.

Szerda 3, 5, 7 és 9 órákor: Szenzációs vigjáték premier: Őszi manőver. Kétórán keresztül nevezetű vigjáték. Főszerepben: Fritz Kampers, Paul Hörbiger, Hugó Fischer-Köpper és Albert Paulig.

### SELECT-MOZGÓ műsora

Kedden 3, 5, 7 és 9 órákor: Ahol a Volga folyik... mélyen-megrendítő dráma, Tolsztoj „Feltámadás” c. regénye nyomán. Hangos film, német párbeszédekkel, főszerepben: John Boles és Lupe Velez.

Szerda 3, 5, 7 és 9 órákor: Ahol a Volga folyik...

### Színház-Mozgó műsora

Kedd d. u. 3, 5, 7 és 9 órákor: A millió. (Németül és franciául beszélő nagy

sínhajok — egy óriási bérkaszánya ke-rekeken.

Észak fele a Bronxba! S minden állomásnál izgatott, izzadt familiák serege tödült be az ajtókon, megrakva kosarakkal, csecsemőkkel. Már nem volt egyetlen egy hely sem a számukra, ők azonban csináltak helyet, mert ráálltak a lábainkra.

Valahányszor egy zsiros, izzadt matróra zuhant apám ölébe, vagy lépett a tyukszemére, hangosan káromkodott.

Ez volt Newyork vasárnap. Valamennyi vonat és villamoskocsi ennyire tele volt. Hét millió ember szabadult el, hogy egy kis friss levegőt szippantson! Fúj, — mondta apám.

— Romániában ez egy kis séta a falun, — mondotta — itt harc életre-halálra. Micsoda bolond ország!

Anyám azonban egyre vidámabb lett, ahogy a vonat tova dühögött. Kihajolt az ablakon és mosolygott. Az uccákon a viadukt alatt a bérkaszányák szorosan font gátjai eltűntek. A zöld bokros, kertes telkeken kis házak álltak, fákkal körös-körül.

— Gyönyörűség megint egyszer valami zöldet látni, — mondta anyám. — Nézzétek, fák! Boldog vagyok, hogy utazunk, Hermann. Ha a Bronx parkba érünk, levetem a cipőmet és mezítláb megyek a fűvön keresztül. Tizenöt éve nem tettem ezt.

— Majd letartóztatnak, — vicsorogta apám, miközben dühödten arra a kóvér, hájas zsidóasszonyra nézett, aki mellette állt s a vonat minden egyes lökésénél álhatatosan a nyakába esett.

— Szászorszépét akarok gyűjteni! — kiáltotta kis testvérem.

— Igen, igen, drágám, — mondta anyám gyengéden. — Szászorszépét és gombát. Megmutatom nektek, hogy keres az ember gombát. A még mulatságosabb, mint szászorszépét gyűjteni.

(Folytatjuk)

zenés komédia, a francia filmgyártás remeke, a párizsi nemzetközi filmverseny ezüsti díjának, a nagy aranyéremnek nyertese. Főszereplők: Annabella, René Lefebvre, Vanda Gréville.

Szerda 3, 5, 7 és 9 órákor: A millió. Csütörtök 3, 5, 7 és 9 órákor: Soha többé szerelem! (Lilian Harvey, Felix Bressart és Harry Liedtke nagyoperettje, világsiker!)

Péntek 3, 5, 7 és 9 órákor: Soha többé szerelem!

Szombat 3, 5, 7 és 9 órákor: Soha többé szerelem!

Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órákor: Soha többé szerelem!

### URANIA-MOZGÓ műsora

Kedd 3, 5, 7 és 9 órákor: Der Mörder („M”).

### RÁDIÓ MŰBÖR

Kedd, január 19.

Bukarest. Este 7.40: Grammfón. 8.45: Dalest. 9.15: Rádiózenekar.

Budapest. 9.15: Katonazene. 12.05: Hangv. 4: Mesedélután. 5: Százötvenéves hírek. 5.30: Könyv zene. 6.30: Francia nyelvoktatás. 7: Grammfónhangv. 7.30: Halév: Zsidóné c. operájának közvet., majd cigányzene. 11: Angol nyelvű előadás.

Bécs. 7.35: Wagner: Nibelungok című operájának közv.

Berlin. 8: Filharmónikus hangv.

Hamburg. 8: Szimfonikus hangv.

Langenberg. 9: Wagner: Walkürök c. operája.

Lipce. 8.15: Szimf. hangv.

Stuttgart. 11: Táncczene.

Varsó. 10.10: Baritonest.

Poznan. 8.15: Operaáriák. 8.45: Zon-

gora.

Kattowitz. 8.15: Népszerű zene.

Lemberg. 7.35: Grammfón.

Milánó. 9: Szimf. hangv.

Róma. 9: Olasz zeneest.

Prága. 5.55: Grammfón. 10.20 Grammfón.

Pozsony. 7.05: Tenorének. 8.10: Népszerű hangv.

Toulouse. 8.45: Argentínai zene. — 9: Operettegyveg. 9.15: Dalok. 9.30: Bécsi zene. 12.30: Bizet-zene. 12.45: Operaszíni

Belgrád. 10.50: Cigányzene.

Svájci Aleman Adó. 4: Szimf. hangv.

Svájci Romand Adó. 8.30: Hangv.

Szerda, január 20.

Bukarest. 12: Gr. 13: Gr. 17: Rzkar. 18.10: Rzkar. 19.40: Opera.

Budapest. 9.15: A rádió házikvartettjének hangv. 9.30: Hírek. 12: Déli harangszó. 12.05: A Mándits szalonzenekar hangversenye. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. 2.45: Hírek. — 3.30: Morse tanfolyam. 4: Az Országos Postaszeneke hangv. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. 5.25: Történetek Mozartról. 5.50: Hangverseny. 7.10: A Magyar Elektrotechnikai Egyesület rádió szakosztályának előadása. 7.40: Békeffyest. 8.40: Cigányzene. 9.30: Idegenforgalmi nevelés. 10: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. 10.15: Vonósnégyes. 11.15: A Pogány jazz-zenekar hangversenye. — Bécs. 22.15: Bécsi zene.

Belgrád. 22.30: Cigányzene.

Berlin. 22.30—0.30:ig táncczene.

Breslau. 23—0.30: Garai Tibor tánczenekara.

Brünn. 19.30: Janacek: Jenufa című operája.

Hamburg. 22.30: Táncczene.

Kassa. 19.05: Beiter zongoraművész hangversenye.

Kattowitz. 21.30: Marteau hegedűversenye. 22.40: Grammfón.

Leipzig. 19.30: Citerajáték. 21.10—23.30-ig táncczene.

Milánó. 16.45: Kamarazene. 19: Gr. — 20.45: Operett.

München. 21.45: Táncczene.

## APRÓ HIRDETÉSEK

### DUMPING ÁRAK!

Síessen szükségletét beszerezni! Eddig még nem létezett olcsó árban szállítók: Frissen olvasztott

ארטה כשר

Libasirt, haj és bőr, legprimább füstölő libahust. Friedmann Samuel Oradea, Cuza Voda 6.

Ne tévessze össze cégemet.

Kérjen árajánlatot.

Tekintse meg végkiállításomat! Pár-názott angol garnitúrák, antik butorok, egyes darabok minden elfogadható árért. Schneider butorraktár Str. Saguna 24.

Házaladás. A Str. Filipescu (Szentlélek u.) 1. szám alatti és a Str. Calugărilor (Népszamos u.) 6. szám alatti ház eladó. Féltételekkel eladó. Érdeklődők forduljanak a Kereskedelmi Hitelintézet Rt. Igazgatóságához, P. Unirii 20.

Huszonöt éves, izr. vallású földbirtokos nősnüli óhaj. Vagonya hárommillió lejt érő birtok, gazdasági felszereléssel és berendezett lakással. 18—20 év körüli háziasan nevelt lányok, megfelelő hozománnyal, teljes című, fényképpel ellátott leveleket „Abszolút diszkrét” biztosítva“ jellegre irjanak a lap kiadó-hivatalába.

Férjhez adnám leányomat 30 év körül izraelita fiatalemberhez, kinek 10—12 ezer lejes állást biztosított. Leveleket „Perfekt könyvelő” jellegre a kiadóba kérek.

Egy 38 éves izr. vallású jömegjelenésű nő házasság céljából megismerkedne 40—45 éves izr. uriemberrel, gyerek nem képez akadályt. Leveleket „Komoly nő” jellegre a kiadóba kérek.

Párizsba utazom, kereskedelmi megbízásokat válllok. „Abszolút megbízható” jellegre a kiadóba.

Megválasztottá niát Bukarestből je tották meg Miss Ro lescu Ileana személn rini 18 éves urileány tem bölcsészeti fak

A január 25-é ségi ülésszak napir tik: A népszövetség kezdődő ülésszakána között a mandzsuria mandátum megszün zig sérelmei. légi k stb. szerepelnek.

## RADOS & CO

festékkereskedés üzletét háztartási cikkekkel kibővíítve

Cal. Reg. Ferdinand IIa szám alá

helyezte át

# HIREK

## Rozál a törvény előtt

Az alábbi kis történet az egyik járásbírói kis tárgyalóteremben történt, ott, ahol nemcsak a madár nem jár, de ügyvédek is keveset fordulnak meg.

Az elnök elővette a 3345-ös számú aktát majd így szólt.

— Kispál Rozália, vádolva van azzal, hogy mult év augusztus 10-én könnyű sértéssel illette asszonyát.

— Bűnösnek érzi magát? — kérdi az elnök.

— Nem én — mondja Rozál, — mert kérem! Az úgy volt, hogy én nagyon tisztességes leány vagyok és még csak most multam tizenhét éves, hát aztán nem bírtam ki, hogy az ur meg az urfi állandóan molesztált...

— Moleztált — javítják ki...

— Az az — magyaráz a rámás csizmás vádlott intelligensen — molesztált, hát pedig tessék elhinni, hogy én olyan tisztességes vagyok, hogy tizenhétéves lány létemre még a táncba sem voltam... Bizony. Aztán tessék képzelni mikor az öreg naccsága...

— Miicsoda... öreg? — hallatszik a háttérből, ahonnan egy csakugyan fiatalnak mondható hölgy közeledik vesztőslóan...

Feleket szétválasztják egymástól, elnök rendet csinál és megígéri a közönségnek, hogyha még egyszer ilyen derült lesz, kiűrteti a termet. Tárgyalás tovább folyik.

Vádlott: Szóval mikor az — csak azért is — öreg naccsága elment hazulról, az ur meg az urfi kijöttek a konyhába, aztán ott szemtelenkedtek, kérem igen szemtelenkedtek. Pedig kérem nekem még a fűszereskifutófiu is akart udvarolni, aztán úgy kilöktem a konyhából, hogy hazáig csuszott, meg kérem a házmester is...

Időközben Rozált félbeszakítják s így nem hallhatjuk további hódításainak izgalmas történetét.

Elnök: Vádlott, térjen a tárgyra. Mi történt augusztus 10-én?

Vádlott: Augusztus 10-én az történt kérem, hogy én már többször kaptam hírt hazulról és nekem már benn volt kérem ángyom is és az is azt mondta, hogy menjek haza és már benn volt a sógorom is és már az is olyan hírt hozott, hogy muszájt már kérem hazamenni. Meg aztán — folytatja a vádlott — untam is már az urak szemtelenkedéseit és én szépen mandtam a naccságának, hogy engedjen haza vagy két napra, mert én beledöglöm, ha nem mehetek haza... Hát aztán a naccsága nem akart hazamenni, mert nem mondtam fel, csak tizedikén szóltam, hát szó, szót hozott és én bizony kérem megütöttem...

Elnök: Kispál Rozál, figyelmeztetem, mondjon igazat, mert különben megbünteti a törvény, mondja meg nekem miért muszájt? magának olyan sürgősen hazamenni?...

Kispál Rozál most egyszerre átalakul. Már nem a harcias kackiás vádlott csak egy egyszerű pityergő asszony.

— Tessék mondani — szól szívgova a bírósági határán — igazán be tetszik csukni a tömlőbe, ha hazudok?...

Elnök szigorúan: A törvény öt évig terjedhető feyházall sujtja a hazugságot. Mondja meg kihez akart maga hazamenni olyan nagyon...

— És a tisztességes Kispál Rozál, aki büszkén elutasította magától a kifutófiut, de a házmestert is, most keservesen elbörgi magát:

Hát, hogy kihez? — ordítja keservesen — a beteg gyerekeimhez, akinek nincs apja, nem is volt sohasem, hát tessék megmondani bíró ur, hogy nem muszájt nekem akkor hazamenni?...

Pár perc múlva a kolozsvári járásbíróság felmentette Kispál Rozált a könnyű testi sértés vádjá alól.

(j. e.)

— Megválasztották az új Miss Romániát. Bukarestből jelentik: Tegnapi választották meg Miss Romániát 1932. évre Zalescu Ileana személyében, aki turnuseverőn 18 éves urileány és a bukaresti egyetem bölcsészeti fakultásának hallgatója.

— A január 25-én kezdődő népszövegügyi ülés napirendje. Genfből jelentik: A népszövegügyi tanács január 25-én kezdődő ülészakán napirendjén többek között a mandzsuriai kérdés, az angol mandátum megszüntése Irák felett, Danzig serelei, légi közlekedési problémák, stb. szerepelnek.

## Ujabb puccsot akadályoztak meg Portugáliában

LONDON, január 18. Lisszabonban 50 összeküvöt letartóztattak. Az összeküvők hír szerint puccsszerűen hatalomra akarták venni a főhatalmat, de leleplezték őket.

A lisszaboni egész helyőrség riadó-készületben áll.

## Einstein befolyására Amerika Upton Sinclairt ajánlja az idei irodalmi Nobeldijra

NEWYORK, január 18. Az irodalom, művészet és tudomány 770 kiváló sága az 1932. évi irodalmi Nobel-díjra Upton Sinclairt jelölte. A kezdeményezés a jelenleg Kaliforniában tartózkodó Einsteinról indult ki. Az ajánlók között van több Nobel-díjas író és G.B. Shaw is.

— Miklós herceg Párizsban. Párizsból jelentik: Miklós királyi herceg Párizsba érkezett, ahol Argetoianu és Dinu Cesianu tiszteletüket tették a herceg szállásán.

— Mérsékelt hinduk vezére a passzív ellenállás feladására akarja rábírní Gandhit. Londonból jelentik: Sir Tey Sapru mérsékelt hindu vezér Poonában tartózkodik, ahol rá akarja venni Gandhit a passzív ellenállás szerinte kálatástalan harcának feladására.

ARTIN hashajtó enyhén, de biztosan hat.

— Detektivregénybe illő rablótámadás a Fellegvári-uton. Tegnapi éjjel vakmerő rablótámadás történt a Fellegvári-uton. Biró Zsuzsannához, a Fellegvári-uton magányosan lakó özvegyasszonyhoz fél 10-kor beállított egy nő azzal az ürüggyel, hogy az ucán rosszul lett. Biró Zsuzsanna készségesen segítségére sietett, de abban a pillanatban egy magas, feketekabátos és egy alacsony, katonakabátos ember lépett a szobába. Mindketten rávetették magukat Biró Zsuzsannára és a katonakabátos férfi a magával hozott ruhaszártó kötéllel kezén-lában megkötözte a kétségbeesetten védekező asszonyt. Az asszony kiabálni kezdett, de ekkor a száját befogta a feketekabátos férfi, akinek kétségbeesésében a kezébe harapott. Ezalatt a nő a legnagyobb biztonsággal a szekrényhez ment és onnan sorba kivette a fehérneműket s egyéb értékeket, többek között a pénzeszközöket, melyből két értékes gyűrűt is magához vett. Időközben kívülről figyelmeztető kopogás hal latszott, mire összeszedték a mintegy huszezer lej értékű rablót holmit és elmenekültek. Később Biró Zsuzsanna az ajtóig kuszott, dörömbölésére a szomszédok besiettek hozzá és megsza badították köteleiketől. A titokzatos rablótámadásban a rendőrség megkezdte a legerélyesebb nyomozást.

— Bágyadt, levert, dolgozni képtelen egyéneknek a természetes „Ferenc József” keserűvíz szabadabb teszi a vérkeringést és emeli a gondolkodó és munkaképességet. Beható kórházi kísérletek folyamán bebizonyult, hogy a Ferenc József víz szellemi munkásoknál, neurasténias embereknél és betegeskedő asszonyoknál rendkívül jótékony hatású gyomor- és béltisztító szer. A Ferenc József keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kaphatók.

— Tiszteld felebarátodat! Breslau hercegérseke, Bertram bíboros a napokban pásztorlevelet bocsátott ki, amelynek címe „Tiszteld felebarátodat! — békére való intelem viharos időben”. A pásztorlevél többek között így szól: „Tiszteljétek embertársaitok becsületét és lelkiismeretét, azokét is, akik más valláson vannak és más világnézetet vallanak. Mindenki közülünk hitét és meggyőződését hirdesse bátran és nyíltan az egész világ előtt, de kerüljétek mindent, ami sértheti a nép lelkét. Lépjétek föl férfiasan ama agitátorok ellen, akiknek mestersége a nyugtalanság szítása. Kerüljétek gyűléseiket, utasítsátok vissza sajtójukat”. A bíboros bátor, frontcsináló hangja, amely a kampókeresztesek ellen irányul, élénk szimpátiát keltett Németországban. Néhány városban katolikus körök elhatározták, hogy ezentul e szavakkal üdvözlik egymást: „Tiszteld felebarátodat!”

— Ujabb két holttestet találtak meg a beutheni bányarobbanás áldozatai közül. Berlinből jelentik: A beutheni Karsten-Zentrum bányában a tizenegy nap előtt eltemetettek közül ma kettőnek holttestét megtalálták. Az eltűntek száma még ötöt tesz ki.

AZ ANYATEJ tápértéket növeli: Ovomaltine.

Gazdájának padlásán felakasztotta magát egy elmebeteg bejárónő. Felvinczi Róza 51 éves bejárónő szombat éjjel felakasztotta magát gazdájának, Majális-ucca 37. sz. alatti lakásának padlásán. Mire a háziak észrevették az öngyilkosságot, az asszony már halott volt. Öngyilkosságának oka valószínűleg elmebetegség lehetett, mert Felvinczi Róza már többször állott elmeorvóintézetben kezelés alatt.

— Orvosi hír. Dr. Goldglanz Henrik fül-, orr- és gégegyógyász rendelését meg kezdte. Cluj (Kolozsvár), Piața Unirii (Főtér, Bánffy palota) 29. I. em. Rendel. d. e. 10—12-ig, d. u. 3—5-ig. Telefon: 7-34.

— Meghalt Harden özvegye. Berlinből jelentik: Max Harden özvegye, akit tegnap a West-szatóriumba szállítottak, ma meghalt. Ugy hírlik, hogy öngyilkosságot követett el.

— Az utókor legizgalmasabb kalandorfilmje, a Zinker (Besugó) kerül bemutatásra a szerdától az Astra mozgóban. Amit a filmtechnika kalandorfilmekben eddig produkált, az mind eltörpül a Besugó mellett. Ez a filmunikum Edgar Wallace kézírata nyomán készült, végig német pár beszédben. Legfőbb szereplői a husz főszereplő közül Lissy Arna, Carl L. Diehl és Szőke Szakáll. A magyar filmszínész hatalmas szerepben viszi diadálra az utókor eme legszenzációsabb monstre-filmjét. Tanácsoljuk az Astra mozgóknak, hogy tiz évén aluli gyermekeket ne engedjenek ehhez a filmhez.

MEGHÜLÉSNEK szopogasson Ana-cot-ot.

— Hatvanezerlejes kasszafurást követett el egy betörőbanda Besztercén. Besztercéről jelentik: Beszterce lakosságát hetek óta tartja izgalomban egy betörőbanda, melynek garázdalkodásai miatt néhány hete hiába mozgósítják a besztercei rendőrség embereit. A betörőbanda sorra látogatja a város módosabb polgárait és a legmodernebb betörői szakértelemmel néhány feltűnő rajtaütést kísérelt meg. Kappel Friedmann besztercei zsidó kereskedő lakásába két izben törtek be a betörők, amikor is kasszafurást kíséreltek meg, de az erős vaskasszával nem tudtak megbirkózni és ezért megelégedtek azzal, hogy a lakásból néhány értékebb tárgyat vigyenek el. Tegnapi ezuttal már harmadszor, ismét betörték Kappel Friedmann házába és most már sikerült is a betörőknek a kasszát kifurniok. A kasszából 60 ezer lej készpénzt vittek magukkal. A napirenden levő betörések érthetően nyugtalanítják a lakosságot és a rendőrség kötelessége, hogy a lakosság vagyonzabiztonságát megvédje.

A pénz- és szerelemsovár amerikai fiatalság

Ez a tárgya Theodor Dreiser világhírű művének, amelynek új propaganda kiadása 1120 oldalon 3 kötetben 234 lej Lepagenál Kolozsvárt. Vidékre utánvétellel portmentesen. Kérjen ingyen jegyzéket Lepagetől.

## NAPRÓL NAPRA

Az újévi leltározás a londoni állatkert értékét mintegy negyvenzer fontban állapította meg. A legértékesebb állat az orrszarvu, darabonként 1000, a zsiráfok 800 és az elefántok 600 font értékkel. Az ausztráliai, tüdővel lélező hal értéke 100 font.

Február negyedikén Fuad egyiptomi király leteszi a legujabb Nilus-híd alap kövét. A híd Kairó központjában fogja összekötni a folyó két partját.

Mississippi-államban a Talahatchee órvize több mint harmincezer embert tett hajléktalanná. Az árterülettel az összeköttetést még nem sikerült helyreállítani s így nem lehet pontos adatokat tudni az árvízkatasztrófa halálos áldozatainak számáról.

A Daily Express varsói jelentése szerint az állami repülőgépgyár óriási repülőgépet készített utasforgalom céljaira. A gépnek 10 személyes hálóterme is van.

Newyorki jelentés szerint új gyapotszedő géptípust szabadalmaztattak, amely az ültetvények személyzetének legalább nyolcvan százalékát feleslegesé fogja tenni. A gép három óra alatt végzi el ugyanazt a munkát, amelyet eddig öt munkás hetvenhét óra alatt végzett.

Alfonz spanyol exkirály Fontanin-leauból a svájci Jungfrau közelében lévő Murrenbe érkezett, ahol leányát, a beteg Maria Krisztina infánsnőt látogatja meg.

Az amerikai posta február 4-én, a téli olimpiász megkezdésének napján kétféle új bélyegeket hoz forgalomba piros és fehér színekben si-ugró képpel.

A Chikágóban elhalt kiváló emberbarát, J. Rosenwald 20 millió dolláros vagyonából 11 milliót jótékony célra hagyott.

Bischhoff, a legjobb svájci sífutó a Mont Blanc francia oldalán tréning közben hógörgetegbe került, amely elsodorta. Csak holtan került ki a lava alól.

Az abesszinai trónörökös visszautazott az angol fővárosból Párizsba, ahol újra több napot tölt, majd ellátogat Svájcba.

— A munkanélküliség láztlábjára. Genfből jelentik: A nemzetközi munkaügyi hivatal adatai szerint az év végén az előző évhez képest a munkanélküliség Franciaországban ötszöröse, Új-Zélandban kétszerese nőtt, Kanadában számuk 80, az Egyesült Államokban és Ausztráliában, valamint Németországban 35 százalékkal emelkedett.

— Tizenegy vasutas bűnpereinek tárgyalását kezdték meg Moszkvában. Londonból jelentik: Moszkvában ma 11 vasutas perének főtárgyalását kezdték meg, akiket azzal vádolnak, hogy hanyagságuk volt okozója az orosz főváros közelében január 2-án történt vasúti összeütközésnek, amelynél három munkásvonat egymásba szaladt s amelynek 68 halottja és több mint százharminc sebesültje volt.

**Első eset,**  
 hogy a hántott fa nem drágább a bükkfánál!  
**Használjuk ki!**  
 Hántottfa aprítva házhoz szállítva 100 kg.-ként 75 lej  
 Bükkhasábból aprított 100 kg.-ként 75 lej  
 Vegyes másodosztályú 100 kg.-ként 65 lej  
 20 mázsás vételnél  
**10 százalékos engedmény**  
 Megrendelhető:  
**Lázár fafermelőnél**  
 Reg. Ferd. 59. Telefon 2-51

# UJ KELET Legújabb hírek

## A vizsgálat ártatlannak minősítette, a minisztertanács igazolta a sorocai grancsárokat

**Marcovici tábornok vizsgálóbiztos szerinti jogos önvédelemből löttek a sorocai grancsárok. A tisztviselői fizetések pontos folyósítását határozta el a minisztertanács**

Bucuresti-Bukarest, január 18. A kormányhétfőn délután tartotta meg azt a nagyfontosságú minisztertanácsot, amelyen a sorocai eseményekről benyújtott jelentést tárgyalták. A minisztertanács után Stefanescu Amza hadügyminiszter és ideiglenes belügyminiszter kommunikét adott ki, amely a következőképpen hangzik:

„A belügy- és hadügyminisztériumok a Marcovici tábornok és Friscă-naru Petre sorocai törvényszéki bíró által előterjesztett jelentés alapján arra a konklúzióra jutottak, hogy a grancsárok teljesen ártatlanok. A helyszíni vizsgálat során megállapították, hogy John Mihalas 34 éves cujoacai (Soroca megye) lakos, aki állandóan foglalkozott gyanus elemeknek Romániából Oroszországba és Oroszországból Romániába való átszűkítésével és aki már egyszer átszűkített Oroszországba, de a román-országi vegyes bizottság intézkedésére visszahozták, megakarták vesztegetni Obradovici Trandafir grancsár katonát, akinek 4000 lej ajándékozott fel, hogy öt egyének a Dnyeszter-től való átszűkítését elősegítse.

A katonák jelentést tett fölötteseinek és az ottani grancsár-szakasz parancsnoka megfelelő intézkedéseket tett, hogy a mondott időpontra a tervezett szűkítést megkésztessék. Január 8-án este kettőzött őrzőket állítottak be a Dnyeszter partjára. Este husz óra 30 perckor egy csoport közeledett a határhoz. A katonák szabályszerűen felszólították őket. A felszólításnak a csoport nem akart eleget tenni és ekkor a grancsárok sortűzet adtak a levegőbe. A csoport erre sem állt meg, mire a katonák beléjük löttek. Sűrű köd volt és a sötétség leple alatt a szökevények könnyen elszökhettek volna. Az orvosi látélet megállapította, hogy a lövések a szökevényeket oldalban és hátban érték. A vizsgálat bizonyítékok alapján megállapította, hogy a szökevényeknek a céljuk egyrészt az volt, hogy információkat vigyenek át a szovjetnek, másrészt pedig, hogy megszökjenek a katonai szolgálat elől.

A grancsárok nem közeledtek a csoporthoz, mert ezt a katonai előírás megtiltja. A grancsárok a katonai törvényeknek megfelelően jártak el.

A szökni próbáló és lölett egyének névsora a következők:

1. Léb Rudmann 21 éves zsidó, román állampolgár, bádogos, a kommunista szervezet tagja. 1930 decemberében kommunista propagandáért letartóztatták és a sorocai törvényszék elítélte. 1930 márc. 1-én be kellett volna vonulnia katonának.
2. Sandu Pipos zsidó, 21 éves nyomdász, március 1-én kellett volna bevonulnia katonának.
3. Thichinowsky Samuel zsidó, 21 éves. Orheimgyei, kommunista, 1932 őszén kellett volna bevonulnia katonának. Öccse dr. Thichinowskynak, akit a szovjetnek való kémkedésért huszévi kényszermunkára ítélték.
4. Ferdmann Seida 25 éves, a sorocai zsidó iskola tanárnöje. Többszörösen volt gyanúsítva a kommunista mozgalomban való részvétellel. Többször tartottak nála házkutatást. Oroszországban lakó Helén nevű húgával állandó összeköttetést tartott fenn.
5. Riva Dărcăuțanu 20 éves zsidó szabónő, Ferdmann Seida legjobb barátnője, kommunistagyanus.
6. I. Mihalas. (A szökés fentebb említett megszervezője).

A minisztertanácsról kijövet, Rascanu tábornok, beszarabiai miniszter nyilatkozatot tett az újságírók előtt. Kijelentette, hogy nem igaz, hogy a szökevényeket kelepcebe csalták. Szükség volt arra, hogy tettenérjék őket, mert már többször tartóztatták le határlelőpöket, akiket a bíróság azért mentett fel, mert a tettenérés esete nem forgott fenn. Obradovici nem fogadta el a pénzt, hanem jelentést tett feletteseinek.

Tizenöt lövést adtak le, de csak a törvényes felszólítások megtétele után. Az ilyen szökevényekkel óvatosságnak kell lenni, mert hasonló esetben meg történt, hogy a szökevények kézigrántással ölték meg a grancsárokat. A szovjetkuriroknál ez már többször előfordult. Egyébként az orosz határon is szokásos, hogy a szökevények át Oroszországból, sortűzzel pusztítják el. A vizsgálat megállapította, hogy a szökni akarók közül már többen a Dnyeszter jegén voltak, amikor a lövés érte őket.

Az Uj Kelet munkatársa erre a következő kérdést intézte a tábornokhoz:

— Hogyan állapítható meg, hiszen Marcovici tábornok maga jelentette ki, hogy amikor a helyszíni vizsgálaton megjelent, a Dnyeszter vize már elolvadt?

Rascanu tábornok ezt a kérdést válasz nélkül hagyta.

A minisztertanács egyébként az állami tisztviselők és nyugdíjasok kifizetésével foglalkozott. A minisztertanács elhatározta, hogy a nyugdíjasok és a tisztviselők fizetését ezután a rendes inkasszóból fogják egyenesen kifizetni.

## Hogyan lehet egy miniszteri fizetésből két minisztert fizetni?

**Két új beszarabiai politikus került a kormányba**

Bucuresti-Bukarest, január 18. Beszarabia államtitkárává Cristi képviselőt, a képviselőház egyik alelnökét nevezték ki, míg Buzdugan volt lupista, jelenleg kormányparti képviselőt ipar- és kereskedelmi államtitkárrá. Az új államtitkárok már le is tették az esküt. Ezzel a két kinevezéssel Jorga a beszarabiaiak elégedettségét igyekszik leszerelni. Cristi az első moldvai köztársaság kormányának volt belügyminisztere, azé a kormányé, amely megszervezte a román hadseregnek Beszarabába való bevonulását. Buzdugan pedig a beszarabiai nemzeti tanács vezértitkára. Ez a tanács szavazta meg Beszarabia egyesülését az anyaországgal. Az ellenzéki lapok élesen támadják a

kormányt azért, hogy ilyen nehéz időben, amikor az egész vonalon leépítenek és takarékoskodnak, új államtitkárságokat kreál. A kormány egyébként ezzel kapcsolatosan hivatalos kommunikét közöl, amely szerint a két új miniszteri kinevezés nem jelent semmilyen terhet az államra. Rascanu tábornok ugyanis Cristi és Buzdugan javára lemond fizetéséről és megelégszik katonai nyugdíjával. Az Adeverul ezzel kapcsolatosan felveti a kérdést: milyen címen huzta eddig Rascanu tábornok a miniszteri fizetést és a nyugdíját is? Azt is tudni szeretné az Adeverul, hogyan lehet egy miniszteri fizetésből két minisztert fizetni.

## A nagyváradi ügyészség elko-boztatta Pless Béla sorsjegyét

**Folyik a nagyváradi ügyészségen a büntügyi eljárás Pless Béla ellen**

Oradea-Nagyvárad, január 18. (Az Uj Kelet tud.) A Zsidó Kórházországi ték országos szenzációvá vált egymillió lejes főnyereménye ügyében már hétfőn meglepő lépést tett a nagyváradi ügyészség. Mint megtört, Steiner Zseni, a főnyereménynyertes Pless Bé-

la volt menyasszonya, dr. Zigre Miklós nagyváradi ügyvéd útján megindította az eljárást Pless Béla ellen, azon az alapon, hogy fordulatot uton vette el tőle a sorsjegyét. A feljelentést követte az ügyészség által benyújtott eljárás és ennek első ténye az volt, hogy

## Leltározunk!!!

**Árainkat rendkívüli módon leszállítottuk!! Egyes cikkeket teljesen kihagyunk és minden elfogadható árban árusítjuk!**

**Használja ki az alkalmat és vásároljon a**

**„GÓLYA” áruházban**

Reg. Ferdinand 11.

Telefon 9-57.

dr. Popoviciu ügyész ma távirati intézkedéssel a siculai csendőrszert utján elkoboztatta a Pless Béla birtokában lévő 24812-es számú sorsjegyet. A távirat arra utalt, hogy a sorsjegy az elkövetkezendő büntügyi eljárás során, mint bizonyíték fog szerepelni.

Az 1 millió lejes főnyeremény érdekességéhez tartozik, hogy Steiner Zseni rövid időn belül esküvőjét tartja új vőlegényével. Nagyváradi tudósítónk úgy értesült, hogy Pless Béla már hajlandónak mutatkozott a régi kapcsolatoktól volt menyasszonyával felújítani, de Steiner Zseni ragaszkodik jelenlegi vőlegényéhez. A folyamatban lévő büntügyi eljárás fogja ezután eldönteni, hogy kié lesz az érdekes körülmények között kisorsolt 1 millió.

## Szenzációs leleplezések a constancai szovjet kémkedési ügyben

Bucuresti-Bukarest, január 18. A constancai szovjet kémkedési ügyében teljes energiával folyik a vizsgálat. A Finomela nevű görög hajót, amelynek kapitányát letartóztatták a hatóságok visszatartották Konstancában és szigorú őrizet alá vették. A szigorú őrzésen 16 letartóztatást eszközölt és a letartóztatottakat erős fedezet mellett Bukarestbe szállították. A kihallgatás során kiderült, hogy valamennyien Odesszában szállottak hajóra, hamis papirokkal, amelyek más kikötőből való elutazásukat igazolták és így nyugodtan jártak Romániában és más államokban is. Nagymennyiségű levelezést, chiffrét és mintegy 5 millió lej találtak náluk dollárban és aranyban.

## Uj magyar-román teheráru díjszabás

Bucuresti-Bukarest, január 18. A vasút vezérigazgatósága február 1-én életbelépteti a román-magyar közvetlen forgalomban a teheráru-díjszabás függelékét. Ugyanebben a forgalomban február 1-én életbelép a szezonárifa, a gabonaszállítmányokra és a Magyarországra exportált olajmagvakra. Ez a tarifa január 30-ig marad érvényben és csak a román vonalon nyer alkalmazását, míg a külföldi vonalokon továbbra is a jelenlegi tarifa marad érvényben.

## Újabb kovakövecsempészt lepleztek le Nagyváradon

Oradea-Nagyvárad, január 18. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Nagyváradon hétfőn újabb kovakövecsempészt történt, mely éppen egy denunciació következménye, mint azok a „leleplezések”, amelyekről sorozatosan beszámolt már az Uj Kelet. Nagyváradon ezuttal Vogel Menyhért kereskedőnél történt vizsgálat a házkutatás során 1400 darab kovakövet találtak meg nála. Vogel Menyhért 98 ezer lej pénzgárságra ítélték. Ugyancsak kovakövecsempészt történt Róth Sámuel lakásán, ahol az ominózus kövecskékből 296 darabot találtak. Róth Sámuel 20.700 lej erejéig büntették. A „nyomozás” még két ügynök lakásán folytatódott és Révay Márton, valamint Weisz József lakásán is házkutatást rendeztek, ahol néhány öngyújtót találtak. A horribilis büntéseket itt is kirótták, de miután a kárvallottak nem tudták a horribilis összegeket előteremtíteni, a monopólpénztár intézkedésére az összegeket átkisérlik az ügyészséghez.

— EGY ÚJ ELETFILOZÓFIA. SPENGLER: GÉP ÉS EMBER. Bevezette Nagy József egyet. tanár. 72 lej Lepagenál Könyvtár. Küldheti bélyegben is. Kovács Gyula: Világválságban 150 lej Lepagenál.

Taxa postală platite în numerar No. 224.716-929.  
da Baron L. Pop (v. Telefon: 9-77. Elővonta 110, negyedévesre 12 havonta 1, negyedévesre 10 dollár értékű valuta. Hirdetésért. Az „UJ KELET” bányászati zsidóság és Cikkekünk utánnyomásra megjelölésével

Még jó, hogy t

Még jó, hogy Argemert amilyen jó fiúknak teljesítette volna nek kérését.

És akkor már Bukarestben külön államtitkár vezetésbe inkadrált fizetésben meghatározott. Ha nem telefonálnak akkor talán ma már rösövölgyének. Mára minisztere volna.

Az sem lehetetlen, imádó Iorga visszaállt hódoltság korában n bántogat...

Ha nem telefonált mind a 72 megyéne minisztere, nem beszélhetünk sokról, amelyek szintén ilyen képviselőre. Jó, hogy telefonáltak alább a nagy mumu megijednek a macskák csak táncperdült e

Bankettek utá

Pénzügyminiszterületére összesen négy telet Párizsban.

A negyedik banket miniszter magához közele, hogy nyilatkoznia helyzetéről.

Mit mondott róluhan?

Azt, hogy Romániaság van, ez azonban veszedelmes, mint az akadémia beállítani igyekezik például nincs amikor már az összesben lesznek, Románia szociális probléma.

Igy beszélt Párizsban, aki azért utazott százmillió frankot kánc bankároktól, honak miből fizetnie kénehalálal küzködő

Romániában nincs. Hát akkor minek rásztszág nyugtalanságot gabonaárakka

Hát akkor hogyan lehet kanékküli ipari munkamáradt tisztviselők beessett vergődését

Még jó, hogy csak dezték a pénzügyminiszter Mert az ötödik ufoló Kanaánna valógát a jovialis pénz

Nincs nyugdíj

Nyájas olvasó, ne állásfoglalás nem hódjástól származik, kapta meg nyugdíj kérésbeesetten kop ügyigazgatóságok Ilyen fölényes és látra nincs kedvük díjasainknak.

Az az ur, aki ez taláta, igen előkelő kifejezéssel élve: tő. Ahogyan mondani s az. Windischgrätzne világháboru alatt terelelnőke volt. Nevősnöksége tette vilá